

જીવનનો અનુશોદ્ય

ભાગ-૧

(પ. પૂ. આ. શ્રી પદ્મસાગરમુદીચંદ મ.
સાહેબનાં પ્રવચનોમાંથી સંકલન)

— મુદ્રિત —

• નિમ્નો અનુશોદ્યસામરંદ
મનિમ્નો પિતૃસામરંદ

૧ આદ્ય :

સાદ સામિતિ સં આદ્યસં.

સાદ અદ્યસં. દ્વિતીયસં.

: પ્રકાશક :

શ્રી શાન્તિલાલ શાહ

શ્રી અમૃતલાલ શાહ

વીરનિર્વાણ સંગ્રહ ૨૧૦૩

બીજી આવૃત્તિ

નૂતનવાર્ષ કારતક મુદ્ર ૧

વિ. નં. ૨૦૩૮ ૧૨ નવેમ્બર ૧૯૭૭

સર્વલક્ષ પ્રકાશકોએ સ્વાધીન

: પ્રાપ્તિસ્થાન :

શાહ શાન્તિલાલ મોહનલાલ

‘શાન્તિસદન’ લાઈકોર્ટની આગે

નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૪

ફોન નં. ૪૭૭૭૬

શાહ અમૃતલાલ હીરાલાલ

A ૧/૨ શ્રાવકનગર ફ્લેટ, અલકાપુરી સોસાયટી,

ઉસ્માનપુરા, આશ્રમરોડ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૪

ફોન નં. ૪૭૩૧૩

મુદ્રક :

કેનિમેક પ્રિન્ટર્સ,

રાજુભાઈ સી. શાહ

૧૪૫૮, મામુનાયકની પોળ,

સાયોરાની ખડકી,

ગાંધીરોડ, અમદાવાદ-૧.

સમર્પણ

પરમાત્માને પરમાત્મા જલિનઃ પરમ
દયાળા કારિત્ર મુનિ પ ૩ બ.ચાવ
દેવ દી. ૧૨૫.૭૫૫૩.૬૨૫૩૬૨૭ અક્ષર
સાહેબન. ૧૨૫૩૬૨૭

સાદર સમર્પણ

વાણિકાક વિતનકાક
અમુનકાક દી.૧૨૫૩૬

નિર્વેદન

પરમ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી પદ્મસાગરમુનિશ્વરજી મદારાજ સાહેબને આપનગર નાણુમાંસમાં નિવર્તિત પ્રવચનમાંથી તેમના વિશેષ, નમ્ર આગાહિત શિષ્યો મુનિશ્રી અરુણોદયસાગર તથા મુનિશ્રી વિનયસાગર સંકલન કરેલ અને આપનગરના રાષ્ટ્રસિદ્ધ દૈનિક લોકરાજમાં નિવર્તિત પ્રકાશિત થતા પૂ. આચાર્ય ભગવંતના પ્રવચનના સંકલનનો આનંદ અનેક દીન દીનેતરોએ માણ્ય છે.

જધાને આ સંકલનનો લાભ મળે એ દૃષ્ટિએ પૂજ્યશ્રીનાં પ્રવચનોનું સંકલન કરેલ પુસ્તક “જીવનનો અરુણોદય” નામથી પ્રકાશિત કરતા અમને આનંદ થાય છે.

દૈનિક લોકરાજમાં પ્રકાશિત થતા સંકલન એકાદ કરી પુસ્તકરૂપે પ્રકાશન કરવા સંભતિ આપવા બદલ તંત્રીશ્રીનો આ તકે અમે આભાર માનીએ છીએ.

આ પુસ્તકનું સુંદર છાપકામ બહુ ટૂંક સમયમાં કરી આપવા બદલ અમે કૃત્તિમેક પ્રિન્ટર્સના સંચાલકોનો આભાર માનીએ છીએ તેમ જ ટાઈટલ ડિઝાઈન બ્લોક ટૂંક સમયમાં કરી આપવા બદલ અમે ગ્રાફિક સ્ટુડિયોના સંચાલક શ્રી રતિસાઈનો આભાર માનીએ છીએ.

આ પ્રકાશનમાં કદાચ કાંઈ સખલના રહી ગઈ હોય તો વીતરાગ પરમાત્માની આજ્ઞા વિરુદ્ધ કાંઈ પણ લખાયેલ હોય તો બદલ અમે “મિચ્છામિ દુક્કડં” અર્પી શ્રીસધની તથા સંવાચકોની હાર્દિક ક્ષમા યાચીએ છીએ.

શા. શાન્તિલાલ મોહનલા

શા. અમૃતલાલ હીરાલા

ધર્મ

૩૬ બપોળી મુખ્ય બનવા માટેના બે મુખ્ય માર્ગો છે. (૧) લોકિક ધર્મ, (૨) લોકોત્તર ધર્મ. બે ધર્મકાંધમાં ફગની ઇબજા શરેલી છે તેનાથી મંગાણી વૃદ્ધિ થાય છે, પરંતુ તે ધર્મ નથી, બયોબવની પરપરા છે. બધા કોઈ બાગા શરેલી નથી, માત્ર નિર્બેદ છે, તે ધર્મ છે.

૩૭ આ બધારે બાગકને રતનપાન કરાવે છે, ત્યારે કપડું ઢાકી રાખે છે, કેમકે બાગકને નબર ન લાગે, તેથી રીતે ધર્મક્રિયાના દેખાવ ન કરવો, તેમાં ગુપ્તતા બાગવતી નહીંતર કમની નબર લાગી આવ.

૩૮ જીવનમાં ધર્મ ન હોય તો શરીર અરુઠ. સમાન રેં બંધકું શરીર પરપરા કે કન્યાબુ કરી રાકતું નથી.

૩૯ બધાં કીચીના બબાવ હોય ત્યાં ધર્મ રાકતું નથી આવતો.

૪૦ બપવિરટની સજેક્તતા જીવનમ. ત્યારે જાહેર કે કે બધારે સંકમ સિવાય બવની સજેક્ત. કદી નથી. બધી જામું કે કહેવ.કું છે કે કુદરતજીવનમ. ધર્મ કર. વિના બવની જુક્તતા અતી નથી.

✠ ધાણીભાવ સાથેની મેલી જ ધર્મ છે. હા અનુકંપથી ભરતો જાય, સમ્બવદર્શન દર સાથે ત્યારે જ તોફાનર મુખ દેવાવાળો બને છે.

✠ ધર્મનું મુખ વિનય છે. તેમાં આગળ વર્તે. હવે સક્રિય બનાવે, ને તરફ સુધી પહોંચે.

✠ મેત્રીભાવ, કારુણ્યભાવ, પ્રમોદભાવ, માધ્યમ્ય ભાવ—એ ચાર ભાવ ધર્મના ચાર આધારસ્તંભ છે. એ ચાર ભાવથી ધર્મના સંપૂર્ણ પરિચય થાય છે.

✠ જો તમારે ધર્મમય લગ્ન બનાવવું હોય તો લગ્ન વખતે ઉઠાસીત ભાવ રાખવો, નિકાર જરાપણ થવા દેવો નહીં, ધામધૂમ ન કરવો, પરણવા જતી વખતે પરમાત્માર્ત ચિંતન મનમાં કરવું ને 'સર્વ સંસારનો ત્યાગ કરવો છે પણ ન છૂટકે પરણવું પડે છે' એવી ભાવના રાખવી.

✠ હર્ગતિમાં જતા હવેને રોકી સદ્ગતિમાં મોકલે તે ધર્મ.

✠ જંગલા, મોટર, સ્ત્રી, પુત્રો, ધન—આ બધું જ પર પદાર્થ છે, જે અહીંયાં મૂકીને જ જવાનું છે. તે બધું સાથે નહીં આવે, ધર્મ જ સાથે આવશે.

✠ હવેનથી મૃત્યુ સુધીનો સંપૂર્ણ પરિચય ધર્મતત્ત્વની વ્યાખ્યામાંથી મળશે, બીજે ક્યાંય નહીં મળે.

✠ ધર્મ કરવા માટે ભગવાને બે માર્ગ બતાવ્યા છે :
તો સર્વથી પાપરહિત સાધુધર્મ અને બીજો અલ્પ

- ... ખોળામાં વધુ ધર્મ કરી શકે તેવો જુદાથ ધર્મ, જે અર્થશા સંભારેના ત્યાગ કરી ન શકે તે ધર્મ ઇંગીને પણ ધર્મ કરી શકે.

જુદા ધર્મ હોઈ સંપ્રદાય કે વાદામાં નહીં બને, પણ ધર્મ બાનખાની શુદ્ધતામાંથી પ્રાપ્ત થઈ, અંતઃકર્મજની શુદ્ધતા-પવિત્રતા દર્શાવતા ધર્મના વાગ દઈ.

જુદા ધર્મના બે પ્રકાર છે : સાધુ ધર્મ અને જુદાથ ધર્મ. જુદાથધર્મના પણ બે પ્રકાર છે સામાન્ય જુદાથ ધર્મ અને વિશેષ જુદાથ ધર્મ.

જુદા કે પિતાના સંતાનોને ધર્મના સંસ્કાર બદલે છે, તે જ સાચા માતા-પિતા છે તે વિચાર તે માતા-પિતા નથી પણ દુષ્મન છે પિતાના બાળકોને ધર્મમાં વાગવા એ માતા-પિતાની દુરુષ છે.

જુદા એ નાનપણથી જ ધર્મના સંસ્કાર પડ્યા હોય તે જ ધરપણમાં ધર્મ કરી શકે છે, તે વિષય અર્થ પ્રાપ્તમાં કરી શકે નથી. એમ કે નાનપણમાં વાંચન-લખતાં ન રહ્યાં હોય તે જાદુ ધરપણમાં જુદાં જ શીખી શકતાં નથી.

જુદા અભિરામ, સંસ્કાર અને તપસ્યા વિદ્યા, દર્શનના ધર્મ.

જુદા ધર્મના રીંખરે પતિ-પત્નિ અભિરામ, સંસ્કાર તપસ્યા દેવાના, પદ્મવેદના અર્થ દર્શનને જુદાં.

✠ આત્મા, ધર્મ અને કર્મ એવા ત્રણ વિષયો જીવનમાં છે. આત્મા એક છે, ધર્મ એક છે, પરંતુ કર્મો ૧૫૮ છે પણ તે આત્મા અને ધર્મ એક જાતી નથી. ૧૫૮ કર્મોના નાશ કરી દે. પણ જ્યાં સુધી આત્મા અને ધર્મ એક નથી થાય ત્યાં સુધી કર્મની નાશ રહેશે.

✠ 'ધર્મની ઉત્પત્તિ કેવી રીતે થાય છે?' તેના અર્થ નના પ્રશ્નના ઉત્તર આપ્યાં શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું છે કે 'સુન્યથી ધર્મનું પ્રાગટ્ય થાય છે.'

✠ જીવનને પરિપૂર્ણ કરવા માટે ધર્મ કરવાનો છે. ધર્મ કરવાની શોધતા નમ્રતામાં રહેલી છે. જેમ કે વરસાદ નીચે પડે છે, ઝરણું નીચે વહે છે, જ્યાં ઝરણું મળીને નદી બને છે. નદી પણ નમીને વહે છે, સમુદ્રને મળીને મહાન સાગર બને છે. એવી જ રીતે આપણે પણ નમ્રતા રાખી સૌની સાથે મળીને મહાન બનવું જોઈએ.

✠ ધર્મમાર્ગ અનુસાર બાર વ્રત, પાંચ મહાવ્રત ચાર ભાવના સાથે લઈને જીવન માર્ગ ચાલવું.

✠ આપું જીવન પાપ કયું હોય અને છેલ્લે ધર્મ કરવા જાય તો ક્યાંથી બને ? આગ લાગ્યા પછી ફૂલો ખોદીએ તો ? આપણે પહેલેથી જ જાતિ પ્રમાણે ધન ઉપાર્જન કરી ધર્મના સંસ્કાર આત્મામાં પાડીએ તો આવી સ્થિતિ ન થાય.

✠ ધર્મક્રિયા આચરવામાં આવતી અનીતિ પ્રાણુઘાતક ય છે.

જે જ્ઞાનવલ્લભ મળ્યો અનિ દુર્લભ છે, તેમાં પણ દેવ, ગુરુ અને ધર્મની પ્રાપ્તિ થવી અનિ દુર્લભ છે. તમને ધર્મ કલ્પના આ બધાંય વાંતેવો પ્રાપ્ત થયા છે, દરેક ધર્મ કરી લો. કારણ કે જીવનનો બીયો નથી.

જે જે અનાયાસથી બચેલા તે જ ધર્મ કલ્પનાથી પામતા મગજે ધર્મ પણ પામી શકાય તેમ વિના દુર્લભ નથી એમ કહ્યું તમારું—પણ વિના તપસ નથી. કોણાં જાય છે તેમ ધર્મ પણ પામ વિના તે જ નથી.

જે પ્રકારની આટે અદમની હીવાત આપે છે તે હીવાતને તોડી નાખવા માટે ગુરુધર્મ કલ્પના આપે તે. પ્રમાણેના સાધ વધી વધે છે તે ત્યાંથી ધર્મ પ્રમાણે છે.

જે પિતા ધર્મ ગુપ્તી વાલે કરે છે, કુટુંબી, સમજાત ગુપ્તી અને ધર્મ પરબલ પણ તમની સાથે આવે. જે પરબલમાં વાલે આવે તેની અદા મિલતા રહે. જુદા જ પાંડીને વાલ્યા બધાંય છે કમ્પે ન સાથે નથી આવવાનું.

જે માનસને ધર્મની અગત્ય કુલ જોઈ છે તે પરબલ અધર્મની અગત્ય કુલ જોઈ નથી. પણ કમ્પે કરે. નથી અને અધર્મને પિંડે. નથી. તે. કમ્પે કુલ રજવાનું હવે તે કુલ અધર્મનું હવે ? કમ્પે કરે તે કુલ અધર્મ. કુટુંબી, સમજાત કરે છે તે કરે કરે કરે કરે ?

સાધના

✠ મુચ્છાને રોકવી તે જ સંયમ છે. મુચ્છાને અધીન ન થવું તે જ તપ છે.

✠ જે સમ્યગ્દર્શનના ભાવથી જીવન સમસ્તનો અનુભવ કરે છે તે આગળ વધે છે, તથા આરાધના અને ચિંતન સિદ્ધ ગની જાય છે. પરંતુ અહમ્મથી કરેલી આરાધના કદી પૂર્ણ થતી નથી.

✠ ‘હું’ની દીવાલ તોડી આરાધના કરવાથી જીવન-જ્યોત જળકળી ઊઠશે. આરાધના કરવાની વિધિ બરાબર નહીં હોય તો જીવનજ્યોત સળગીને રાખ થઈ જશે.

✠ આત્મા અને શરીરનો, પદાર્થ અને પર્યાયનો ભેદ ન પામો ત્યાં સુધી સાધના સિદ્ધ થતી નથી. આત્મા શરીરથી લિન્ન સમન્વય ત્યારે જ સાધના સિદ્ધ થાય છે.

✠ બીજાઓને જીતે છે તે વીર છે, પણ પોતાના વિકારોને જે જીતે છે તે તો મહાવીર છે.

✠ ખેડૂત જ્યારે ખેતી કરે છે, ત્યારે પ્રથમ ખેતરને સાફ કરે છે, જમીનને પોચી બનાવી અનાજ વાવે છે ને તેનું રક્ષણ કરે છે. આમ ઘણી મહેનત કર્યા પછી જ લાભ મળે છે. એવી જ રીતે આત્માની સાધના પણ ખેતી છે. આત્મામાં ધર્મનાં બી વાવવા માટે વિષય-કષાયોની ગંદકી પ્રથમ શુદ્ધ વિચારોથી સાફ કરો, પછી તપ-જપ જે કરશો તેની મહેનત સુંદર ફળશે.

✠ નિર્વેક એ તરખાલ છે, ધર્મ પ્રત્યેના અનુશય એ સંનિવાન છે, સમતા એ જ સીમા છે, મુક્તિ, વૃક્ષ અને અજ્ઞાન એ લાંબા છે, જ્યારે દોષ એ રાવણ છે.

✠ આત્મદયામાં સમતા, સમજા કરતી, આનંદ કરતી. આત્મદયામાં મન રહેતું એ જ રાગ છે, પણ સાધકોએ એ ન બૂઠવું લેઈએ કે જ્યાં રાગ છે, ત્યાં રાવણ પણ છે.

✠ આનંદ એ આત્મસ્વરૂપ છે, પ્રેમ એ પ્રકાશમય છે, શાંતિ એ પૂર્ણતામય છે. જ્યાં દર્પ-ગોઠ નથી, ત્યાં સંકલ્પ-વિકલ્પ નથી, જ્યાં રાગ-દ્વેષ નથી ત્યાં જ આનંદ, પ્રેમ, શાંતિ હોય છે. સાચી શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે જ આરાધના લીધે છે.

✠ જાણકારી અનુસાર જો આવરણ કરવામાં આવે તે પૂર્ણતા પ્રાપ્ત થાય છે. આ મનુષ્યલવ મળ્યો બહુ ન હુકર છે અને આપણને પુણ્યથી મળ્યો છે. તે મનુષ્યલવ આત્માની પ્રાપ્તિ માટે મળ્યો છે. જો આ જન્મમાં આત્માની પ્રાપ્તિ ન કરી તો આ કીમતી જીવન નિષ્ફળ જશે. આ કીમતી જીવન નિષ્ફળ ન જાય માટે સુંદર આરાધના કરીને જીવનને સફળ બનાવવાનું છે.

✠ હઃખોથી મુક્ત બનવા માટે લોકો અનેક પ્રકારનાં મંગળ કરે છે. પરંતુ સૌથી સાચું મંગળ તો લગવાનનાં સ્મરણમાં, સાધુ-સંતોના સંગમાં, પવિત્ર મન રાખવામાં, ધર્મની આરાધના કરવામાં જ છે. ધર્મની આરાધના વિના

પાંખા નાશ થતા નથી, તેમ જ દુઝો પળ નાશ થતા નથી.

૪૪ ખડેખડ, નહે અમારું માને તો અન્યાયે તમ દી શક્તિ છે, શરીર નીકોળી છે, મનનેથી શાશ્વત્તે માટે ધર્મની આપાધના કરી લેતા નહીં તમ અવારે શક્તિના નાશ થયે, અંગેના વિચિત્ર થઈ જાયે તમારે કરાંચ નહીં શાય.

૪૫ વાનનારંગાને અર્પીત રહેવાથી તેનું પરિણામ બચતર આપે છે. સુવાન પુત્ર કોલેઅમ. તે-થઈ વર્ષ મુખી રેઈલ થાય તો તેને ધર્મકલ્યાણ આપે છે આપે, અટી દુપાશવમા પળ વર્ષયા આર્પીલે કલેને ને ધર્મની આપાધનાની પરીક્ષામા રેઈલ દારીને રાંધે.

૪૬ શાળીનિર્માયે કલ્પ જ છે તમારી અરુદ ન અધુરં જ્ઞાન છે જ્ઞાન છુકુ પારંગતે માટે કરવાઈ અલે. જ પ્રભાળે નિષ્કલેજ રહે અલે.

ચિંતન

૪૭ ક્રીડાએ, લગભાવવ, કાટે કણા અભેદની કરુદ કોની નથી, ત્યાં તે, જેકે જ નો અભેદમાં રહે છે. જરુર જ તે અર્થને આજ રહે અલે કો, દેવઈ જ રાતે દુષ્કલે પડેલ રાતે પડેલ રહેલું ચિંતન કરુદ દ. અરુદ રહેલું

૪૮ કલ્પ, અભેદતમ કલ્પ ત્યાં રહેલું કલ્પ કલ્પ અભેદ કલ્પ રહેલું ત્યાં રહેલું કલ્પ કલ્પ

જ્ઞાની

✠ જ્ઞાની સંસારના વિષય-આગેમાં ત્યાગ કરીને સંસારનો દાવ ફેરે છે. અજ્ઞાની સંસારના વિષય-આગેમાં સંસારની વૃદ્ધિ થાય છે.

✠ વર્તમાન જીવનમાં દેમિલી ડોક્ટર અને દેમિલી વકીલનું કેટલું જાણું મરત્ત છે ! મારી સલાહ છે કે વર્તમાન જીવન શાંતિથી જીવવા, પરકાંક મુદ્દારવા એક દેમિલી સાધુ જરૂર રાખજો. તે દ્રી નદી લે અને પરોપકાર કરજો.

✠ ડોક્ટર પાસે દરદી જાય, એ બૂલ કરે તોપણ ડોક્ટરની ફરજ છે કે દરદીને બચાવે, તેને મરવા ન દે; તેવી જ રીતે સાધુ પણ ડોક્ટર જેવો જ છે. સંસારી આત્મા ભૂલો કરે તો પણ તેને ઉપદેશ આપવો અને તેના જીવનને બચાવી લેવું.

✠ જેને સંસારના ગૈલવનો પાર નથી. જેને ત્યાં અનેક પ્રકારનાં સુખો છે, ગાડી છે, વાડી છે, દુકાનો છે, ઘણાં સગાં-વહાલાં છે. લાખો રૂપિયાની સંપત્તિ છે; તે સર્વનો ત્યાગ કરીને બાવા, ફકીર કે સંત બને તે જગત ઉપર મહાન ઉપકાર કરી શકે છે.

✠ સાધુ જગતથી નિરપેક્ષ છે. જાતને જોઈને ચાલે તે સાધુ નહીં.

૨૪ જેને પાતાનું અને પરનું કથ્યાણ કથવાની આવના દીપ તેણે નાનપણથી જ મન બનવું જોઈએ, જેથી શ્રાવણના કુનુંદાદે હવનમાં ન આવે અને ગીધા જ આશા બંધાઈ પડે, દોશિયાઈ માર્ગ જાતના હવેના કથ્યાણ કરી શકે

૨૫ કથવાની ગંદરીના મધુર મ ગીર્વાન નાબળવામ જેવા દન આવે છે તેવા દન ગંભીરી પાણીમા આવી વાય ગંદરીને જોવામા જે મળ આવે છે તે જામવામના દરોન કથવામાં આવી આવ, ગીર્વાન પથવામા જે મળ આવે છે તે જામવામના ગુણ ગાવામા આવી આવ રાત્રી તરિયા પથંગ પથ રુપાળી જે મળ આવે છે તે જેલ પથ રુપાળી આવી આવ. તે જામવા જે જ પથ જામ મદાતમા મનવા રીતે

૨૬ કથવામા મળવા અગ્નિ ૧૨૬ મારે કા. ૧૨ અને તમા ગીર્વાન આવે તે જેલ મારે જાત. રાત્રી ૧૨૬ કા. ૧૨, જેથી તમારો ગીર્વાન રહેલ મારે જાત. ૧૨૬ મળવા મળા તે ગીર્વાન જાત. મળે જેલ રાત્રી જેલ દોશવામા મળા પથ મળ મળવા આવે છે. જે પથ મારી આવે મારે મળે મળે. ૧૨૬ મળવા ૧૨૬ કા. ૧૨ મળે મળે.

જ્ઞાન

✠ જ્ઞાનના આધ્યત્મિકી સંસારનાં કારણોના પરિણામ થાય છે અને તેથી આત્માનાં કલ્યાણ, દયા અને ઈશ્વર ઉત્પન્ન થાય છે.

✠ જ્યાં પ્રકાશ છે, ત્યાં અંધકારને સ્થાન નથી અને જ્યાં અંધકાર છે ત્યાં પ્રકાશ ન સંભવે; તેમ જ્યાં જ્ઞાન છે, ત્યાં વાસનાને સ્થાન નથી ને જ્યાં વાસના છે, ત્યાં જ્ઞાન ન સંભવે.

✠ જ્ઞાનીઓ જે કાંઈ બોલે છે તે વિચારીને જ બોલે છે. એટલા માટે જ ક્યું છે કે મૂર્ખોનાં હલ્તર લાપણી કરતાં જ્ઞાનીનો એક શબ્દ વધી જાય છે.

✠ જીવનમાં વ્યક્તિ કાર્યને જુઓ છે, કારણને નહીં; જ્યારે તત્ત્વજ્ઞાની કારણને જુઓ છે, કાર્યને નહીં.

પરિગ્રહ

✠ આધ્યાત્મિક લાષામાં સંગ્રહ કરનારને ડાકુ ગણવામાં આવે છે, જે પોતાના જીવનનો સર્વનાશ કરે છે. અને બીજા અનેક આત્માઓનો પણ સર્વનાશ કરે છે.

✠ ગ્રહણ એટલે જ બંધન. સંસારમાં માણસ બધું ગ્રહણ કરતો થાય છે એટલે તે બંધાય છે.

સૂત-મહાત્મા

જુદ એ બાળ પાઠ્યાચારી છે, જેણે જાનિ કમ કરી
તણ કંઈ નથી, એ નાનપણથી જ પર્ષને મર્ષે વર્ષે, તો
રાય, પર્ષની આપાધનામા મર્ષ રાય, અપાનની અભિ
વાધ્યાયમા જ જે મર્ષ રાય તે અવશ્ય મર્ષાપમાળી
તથા છે નેના મર્ષાપાળી શદ અને પવિત્ર પરમાર્થો
પ્રકાશ રાય છે. ત પરમાર્થો આપણા ઉપર મારી
અમર કરતા રાય છે એવા મર્ષાપાળના અર્થ, એ જ
અવશ્ય શ્રી છે.

જુદ તમારો કંઈકે આપામા મારી રાય, આપાપ ન
રાય, રયાજ રાય, આપાન રાય રાપાળાની રાય તેવો
તમ જે પેર રાપાળે તા તમારા પરિવારન કદ કરે,
પણ તે તમ આપી નાંવે અર્ષે કરે, તો તે અર્ષ
અર્ષ, અમા આપાળીય અર્ષ, તાપે દેવે દેવે
અર્ષ, દુષિયાના દુષ કરાવે અર્ષ, અને તમ
પ્રાપાને પાપા.

જુદ એ સમજાના તમાર છે, સમજ છે જે અર્ષ-
પાપાળો અર્ષ કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે
પાપા કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે
કે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે
કે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે
કે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે કરે

❖ જે મેઝી છે, ન્યાઝી છે, સાંત-સાધુ છે, મરિયતો અને નિર્મળ છે, વપશ્યમ બાવમાં મગ્ન છે તેમની આપણે સેવા કરતી. આવા મહાન સંતોની સેવાથી સંપૂર્ણ કલ્પ મળે છે.

❖ જેમ્સ પાતાની મરુતિ પર કબૂ મેળવે છે. જે સમ સમ્યક્બાવમાં રહે છે, જે સમજાતી છે, ઉપર જે પોતાના શિક્ષો અને ગીતરો ઉપર વરણી દ્રષ્ટિવાળું હોય એવા મહાન પુરુષોની, વાતું ન કાઢી ગીતુ મળીને સેવા કરવાની મહાન આદિત્ત લાભ થાય છે.

સમર્પણ

❖ આ જીવન શુદ્ધાગત પુખ્ત જેવું છે. તેમાં સંયમની સુવાસ આવી જાય તો જીવન જ સુગંધીદાર બની જાય અને હજારો લોકો તેનું અનુકરણ કરીને પોતાના જીવનને પણ સુગંધીદાર બનાવે. ખરેખર, એકગીજના માટે જે જીવન સમર્પણ કરે છે તેના જીવનમાં જ સુગંધ આવે છે.

❖ એક કવિએ કહ્યું છે કે ‘આ જગતમાં મરવાથી કોણ ડરે છે? જે પાપી હોય અથવા અધર્મી હોય તે જ મરણથી ડરે છે. જેણે જીવનનો સદ્ઉપયોગ કર્યો છે, બીજાના કલ્યાણ માટે પોતાના જીવનને અર્પણ કર્યું છે તે કદી મૃત્યુથી ડરતો નથી.’

✱ મનને અનુકૂળ વિષય પણ મળે છે અને મેં પદ્મી શબ્દ છે. જ્યારે અનુકૂળ વિષય મળતો નથી, તેને તે કોપી છે છે. અનાદિ કાળના સંસારને તીવ્ર સંસાર મનને અનુકૂળ લાગે છે. આથી સંસારમાં મન, વિનમ્ર પ્રવર્તે જતું રહે છે, જ્યારે પ્રવર્તે કરવા જતાં મન અવપાત્રમાં લાગતું નથી.

✱ માણસ જ્યારે મર્મમાં અપાર દુઃખ પામે છે ત્યારે ભગવાનને યાદ કરીને કહે છે: 'હે ભગવાન! મને મર્મ-માંથી બચાર કાઢ. હું ધર્મ કરીશ, સદાચારનું પાલન કરીશ, ભક્તિ કરીશ, ધ્યાન ધરીશ, સદ્વિચારથી જિંદગી વ્યતીત કરીશ.' પણ જ્યારે જન્મ થાય છે, સંસારની હવા લાગે છે ત્યારે તે ભગવાનને ભૂલી જાય છે.

✱ અત્યાર સુધી આપણે સંસારના કહેશો ભેતાં આવ્યા છીએ, જીવનમાં તે અનુભવ્યા પણ ખરા. પંપદામાં રોજ વાંચીએ છીએ. સંસારનું નાટક પણ ભેદ છે છીએ છતાં પણ હજુ સુધી સંસાર પ્રત્યે દેશવ્ય ભગ્યો નથી. તેથી બહી શકાય છે કે સંસારની વાસનાનો રોગ આત્માની અંદર કેટલો છે !

✱ સંસારમાં સહુથી ખતરનાક હોય તો તે માણસ છે. પશુઓ બિચારા કોઈ દિવસ પોતાની જાતિનો નાશ કરતાં નથી પરંતુ માનવી પહેલાં પોતાની જ જાતિનો નાશ કરે છે. ખીજને મારીને જ પોતે સમૃદ્ધ થવા ઇચ્છે જે. આવી ભયંકર પશુતામય વિચારવાળું જીવન આવતો માનવી જીવી રહ્યો છે.

જુદા મંદિરમાંથી બાગવાની કોઈ જગ્યા નથી. બાગીચે
જ્યાં જશે ત્યાં મંદિર જ છે. મારે હવે જાણી, મન-
માંથી મંદિરને મારી નાખ્યા પછી જો તમે મંદિરમાં
જશે ત્યાં જાણી નથી જોમ બાગીચે જશે. પાણીમાં રેવા
જ્યાં જાણી નથી પણ તમે છે, જ્યાં જોમ પાણીમાં
છે ત્યાં જ તમે જાણી છે.

જુદા મનમાં જો તમે જાણી જાણી નથી જાણી
જોમ પાણીમાં જાણી જાણી જાણી પાણીમાં જાણી જાણી
જાણી મંદિરે જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી

જુદા જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી

જુદા જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી

જુદા જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી
જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી જાણી

મોક્ષ

✱ જનની અવસ્થામાં મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય તો, કોઈમં પાણી ભરતું કોઈ ને જલદી ન દેખાય. ચિત્તની અવસ્થામાં આત્મા ન દેખાય, ચિત્તની પેશરના આત્માને અનુભવ કરે તો શબ્દાત્મીય અનંત થાય, એવું શબ્દમાં વર્ણન ન થઈ શકે.

✱ બીજાનાં હુએાની વ્યાદિ પેતાને વેદના સાથ ત્યારે મોક્ષની સાધના પરિપક્વ બને છે.

✱ સંસારના કાર્યમાં પ્રમાદ ન આવે. ધર્મના કાર્યમાં જ પ્રમાદ આવે છે. ઘર પ્રાપ્ત કરવા માટે હુકાન પર તનતોડ મહેનત કરનારને તે સમયે અંતરાય કંઈ યાદ નથી આવતું, ધર્મકાર્યમાં અંતરાય કંઈ યાદ આવે છે. કોઈ દિવસ નવકારશી ન કરનાર ધન પ્રાપ્ત કરવા માટે આયંબિલ, ગફાઈ કરવા તૈયાર થાય, પરંતુ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવા એક નાતું તત પણુ ન કરે.

✱ ધ્યાનથી ધ્યેય પ્રાપ્ત થાય છે. આત્મા સંસારમાં રહીને મોક્ષતું ધ્યેય રાખે તો મોક્ષ પામે. ધ્યેય વિનાની સાધના કેવી રીતે સિદ્ધ થાય ?

✱ અત્યારે મોક્ષમાં ન જવાય, સંસારથી છુટી ન શકાય પણુ વાસનાઓથી છુટી શકાય છે. સર્વપ્રથમ વાસનાઓથી મુક્ત થશે ત્યારે મોક્ષમાં જવાશે. સૌ પ્રથમ વાસનાનો ત્યાગ કરવો પડશે. જ્યારે વાસનાઓથી

✠ મોક્ષના ચાર મોંઘલા વગર સમ્યક્દર્શન આવતું નથી. ચાર રત્ન : મૈત્રી, પ્રમોદ, કારુણ્ય, માધ્યસ્થ ભાવ. આ ભાવનાથી આત્માનું ભવજામલું અટકે.

✠ જીવન ગતિમય છે. તેના પર આત્મારામ બેઠો છે. જ્યાં જીવનની ગાડી બેઠક વગર ચાલે છે, ત્યાં કદી પૂર્ણતા આવતી નથી. મન કંટોળમાં હોય ત્યારે ગાડી જીવન-લક્ષ્ય સુધી પહોંચી શકે છે.

પ્રામાણિકતા

✠ ન્યાયપૂર્વક પ્રામાણિક જીવન હોવું લેઈએ. વ્યવહાર માટે ધન ઉપાર્જન કરવું તે આ-લોક અને પરલોકનો વિચાર કરીને પ્રામાણિકતાથી કરવું.

✠ પ્રામાણિકતા જીવનને સુગંધીદાર બનાવે છે, આરિચ્ચવાન બનાવે છે. પ્રામાણિકતા જીવનમાં અપૂર્વ આનંદ આપે છે. જે જીવનમાં પ્રામાણિકતા ન હોય તે જીવન નકામું છે. તે જીવનમાં કદી શાન્તિ મળતી નથી.

✠ જ્યાં મૈત્રી નિષ્ક્રિય હોય ત્યાં મોક્ષને સ્થાન નથી, જીવનમાં મૈત્રી અને ધર્મની વૃદ્ધિ આત્માને પોષણ દે છે.

જીવન

✠ સારી કરણી આત્મસંતોષ માટે જ કરવાની છે. મારું જીવન શુભ હેતુ માટે જ છે. આત્માને કેન્દ્રમાં રાખીને જ જીવનયાત્રા પૂરી કરવાની છે.

જીવનનો અગ્રગોષ્ઠ

હું તમે માગું પચળી જતા દો અને કેઈ તમને કહે
કે આગળ સ્વતંત્રતા અર્થે અધિકાર કે અને ત્યાં કંઈ
નામ કે, તો તમે લેવી આશા તરત જ માની દેડો,
અથા શુધી માત્ર હવે તમી કામ ત્યાં શુધી મલી જાવ,
અર્થે પત્ન તમને કહીએ કહીએ કે તમારી જન્મપાશા
આગળના અધિકાર અધિકાર કે પચળ કે માત્ર અધિકાર
નામ કે તમા પત્ન તમે જેવા માહિતક કે કે તે જ
સરખી કહેવા કે ।

હું જ ગણ કે સ્વતંત્રતાને જઈ ન અને તો તે સ્વતંત્ર
અર્થ કે અને હવે મળતા મળી, એવી જ રીતે જન્મ જ
સ્વતંત્ર કે, અને જઈ શુધી અધિકાર ન કરે તો તે સ્વતંત્ર
અર્થ કે અને કોઈકે હવે જાવતા મળે.

હું જન્મપાશા જાકે આપે, એક કવચી કાંચે કઈ
હતી કે કવચાળ. એકે અર્થ આ જ ત્યાં જન્મને કઈ
કાળ, જન્મપાશ, કઈકેવાળ કઈકે, અર્થ આપે, અર્થ
આપેને તે કઈકે કઈકે કઈકે જન્મને કઈકે, કઈકે
અર્થ જન્મને આપે, કઈકેવાળ કઈકે, અર્થ આપે
કઈકેને જ કઈકે, કઈકે આપે કઈકે, અર્થ આપે કઈકે
અર્થ આપે આપેને કઈકેને વિષય, અર્થ આપે કઈકે
અર્થ, કઈકે

✠ આપણી કિંચિત્ પેલા 'ઠ' અક્ષર જેવી છે. 'ઠ' અક્ષર પાંચ હજાર વરસથી એવો ને એવો જ છે. આપણે પણ વરસોથી પ્રવચન આંબળીએ ને 'ઠ' જેવા ન રહી જઈએ. તે માટે જીવનમાં પરિવર્તન લાવવાની ખૂબ જ જરૂર છે.

પ્રહ્લચર્ય

✠ જેમ લૂણ વિના ભોજનની મજા નથી આવતી તેમ જળ વિનાના સંદેવરનું કોઈ મહત્ત્વ નથી. જેવી રીતે સુગંધ વિનાનાં ફૂલોની કોઈ કિંમત નથી તેમ પ્રહ્લચર્ય-વિહોણા પુરુષની કોઈ કિંમત નથી.

✠ વાસનાઓના ત્યાગથી જીવનમાં અદ્ભુત આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે, સંતોષ થાય છે. આત્મામાં અપૂર્વ વીર્યોલ્લાસ જાગે છે અને પ્રહ્લચર્યનું રક્ષણ થવાથી કોઈ દિવસ અકાળે મૃત્યુ થતું નથી, સદા નીરોગી અવસ્થા રહે છે, હંમેશાં યુવાવસ્થા પ્રાપ્ત થાય છે.

✠ પ્રહ્લચર્યની ભાવના રાખવાવાળો જે સ્ત્રીસંગમાં રહે તો પ્રહ્લચર્ય પાળી શકે નહીં. તેના માટે પ્રથમ તેણે વિકારોને મનમાંથી દૂર કરવા જોઈએ તેમ જ વિકારી વસ્તુઓ અને સ્ત્રીસંગથી દૂર રહેવું જોઈએ; તો જ પ્રહ્લચર્યનું પાલન થઈ શકે.

ਦਧਾ-ਉਦਾਰਨਾ

❖ માતા-પિતાના ઉપકાર બાળી શકાતો નથી કલ્પના
ને માતા-પિતાને ધર્મ પમારે તો જરૂર ઉપકાર બાળી
શકાય છે, પણ શુદ્ધનો તો હોઈ પણ કાંઈ ઉપકાર બાળી
શકાતો નથી.

[illegible][illegible][illegible]

દયાને અનન્ય સ્થાન આપામેલ છે. તેથી કહેવાયું છે કે, 'દયા ધર્મ' કા મૂલ્ય છે' જિનનાણીસુદા પ્રવચનમાંથી અર્થિયા જીવનમાં આચરવામાં ગૌરવ છે.

✠ દુઃખમાં દયામુગ્ધ અને જીવનમાં ઉદારતાથી આત્માના ઊભાવનો વિદાર થાય છે. દયામુગ્ધ અને ઉદારતા જાને પરમ મિત્રો છે. જ્યાં દયામુગ્ધ હોય ત્યાં ઉદારતા હોય જ.

✠ કરુણાની બાપમાં એવી મહાન શક્તિ છે કે મૂંગા પણ બોલી શકે છે, બાદેશ પણ સાંભળી શકે છે.

✠ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરવા માટે પરમાત્માની કરુણા જીવનમાં ઉતારવી પડશે. હુઃખી આત્માને જોઈને તેના હુઃખ દૂર કરવા માટે પ્રયત્ન કરવો જોઈએ અને બીજાનું હુઃખ કરવા પ્રયત્ન ન કરીએ તો પરમાત્માની દૃષ્ટિએ માનસિક હિંસા ગણાશે. કરુણાથી જીવન પવિત્ર બનશે અને પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે મૈત્રી અને પ્રેમભાવ ઉત્પન્ન થશે.

✠ કોઈ આપણને ગાળો દે, આપણું અપમાન કરે તો પણ તેના પર દયાભાવ રાખો. મનમાં એમ ચિંતન કરવું કે તે બિચારો અબુધ છે, અજ્ઞાની છે, કર્મને વશ છે. પણ તેના જેવા કદી થવું નહીં.

✠ ઉદારતાથી જીવનનું સર્જન થાય છે. જીવનમાં તેનાથી સુખી બનાય છે. બધી પવિત્રતાનો આધાર જ ઉદારતા છે.

५७

३३ न्याय आने नीतिही भल हय क'न कवानी भुजि
होती नेह'मे, हे भायभरी धन आचरे नं. २, ३, ४
भरी लेला हय'ला; कडे अदालती धन आचरे, नं.
५ वाचला आचरे; ६ नं. नीतिही आचरे, ७ नं. ४६ पहा'ला
चय'ले.

✱ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ଦେବିଙ୍କୁ ଏହି ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଅଛି ।
ପରୀକ୍ଷା କ୍ରମେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଉଅଛି ।

કેમ જાણ વિષય-વાચાન, નેના, તુલિ, બા. ચા. ૨.
 વા. ૨. ૧. ૨. ૩. ૪. ૫. ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦. ૨૧. ૨૨. ૨૩. ૨૪. ૨૫. ૨૬. ૨૭. ૨૮. ૨૯. ૩૦. ૩૧. ૩૨. ૩૩. ૩૪. ૩૫. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૭૪. ૭૫. ૭૬. ૭૭. ૭૮. ૭૯. ૮૦. ૮૧. ૮૨. ૮૩. ૮૪. ૮૫. ૮૬. ૮૭. ૮૮. ૮૯. ૯૦. ૯૧. ૯૨. ૯૩. ૯૪. ૯૫. ૯૬. ૯૭. ૯૮. ૯૯. ૧૦૦. ૧૦૧. ૧૦૨. ૧૦૩. ૧૦૪. ૧૦૫. ૧૦૬. ૧૦૭. ૧૦૮. ૧૦૯. ૧૧૦. ૧૧૧. ૧૧૨. ૧૧૩. ૧૧૪. ૧૧૫. ૧૧૬. ૧૧૭. ૧૧૮. ૧૧૯. ૧૨૦. ૧૨૧. ૧૨૨. ૧૨૩. ૧૨૪. ૧૨૫. ૧૨૬. ૧૨૭. ૧૨૮. ૧૨૯. ૧૩૦. ૧૩૧. ૧૩૨. ૧૩૩. ૧૩૪. ૧૩૫. ૧૩૬. ૧૩૭. ૧૩૮. ૧૩૯. ૧૪૦. ૧૪૧. ૧૪૨. ૧૪૩. ૧૪૪. ૧૪૫. ૧૪૬. ૧૪૭. ૧૪૮. ૧૪૯. ૧૫૦. ૧૫૧. ૧૫૨. ૧૫૩. ૧૫૪. ૧૫૫. ૧૫૬. ૧૫૭. ૧૫૮. ૧૫૯. ૧૬૦. ૧૬૧. ૧૬૨. ૧૬૩. ૧૬૪. ૧૬૫. ૧૬૬. ૧૬૭. ૧૬૮. ૧૬૯. ૧૭૦. ૧૭૧. ૧૭૨. ૧૭૩. ૧૭૪. ૧૭૫. ૧૭૬. ૧૭૭. ૧૭૮. ૧૭૯. ૧૮૦. ૧૮૧. ૧૮૨. ૧૮૩. ૧૮૪. ૧૮૫. ૧૮૬. ૧૮૭. ૧૮૮. ૧૮૯. ૧૯૦. ૧૯૧. ૧૯૨. ૧૯૩. ૧૯૪. ૧૯૫. ૧૯૬. ૧૯૭. ૧૯૮. ૧૯૯. ૨૦૦. ૨૦૧. ૨૦૨. ૨૦૩. ૨૦૪. ૨૦૫. ૨૦૬. ૨૦૭. ૨૦૮. ૨૦૯. ૨૧૦. ૨૧૧. ૨૧૨. ૨૧૩. ૨૧૪. ૨૧૫. ૨૧૬. ૨૧૭. ૨૧૮. ૨૧૯. ૨૨૦. ૨૨૧. ૨૨૨. ૨૨૩. ૨૨૪. ૨૨૫. ૨૨૬. ૨૨૭. ૨૨૮. ૨૨૯. ૨૩૦. ૨૩૧. ૨૩૨. ૨૩૩. ૨૩૪. ૨૩૫. ૨૩૬. ૨૩૭. ૨૩૮. ૨૩૯. ૨૪૦. ૨૪૧. ૨૪૨. ૨૪૩. ૨૪૪. ૨૪૫. ૨૪૬. ૨૪૭. ૨૪૮. ૨૪૯. ૨૫૦. ૨૫૧. ૨૫૨. ૨૫૩. ૨૫૪. ૨૫૫. ૨૫૬. ૨૫૭. ૨૫૮. ૨૫૯. ૨૬૦. ૨૬૧. ૨૬૨. ૨૬૩. ૨૬૪. ૨૬૫. ૨૬૬. ૨૬૭. ૨૬૮. ૨૬૯. ૨૭૦. ૨૭૧. ૨૭૨. ૨૭૩. ૨૭૪. ૨૭૫. ૨૭૬. ૨૭૭. ૨૭૮. ૨૭૯. ૨૮૦. ૨૮૧. ૨૮૨. ૨૮૩. ૨૮૪. ૨૮૫. ૨૮૬. ૨૮૭. ૨૮૮. ૨૮૯. ૨૯૦. ૨૯૧. ૨૯૨. ૨૯૩. ૨૯૪. ૨૯૫. ૨૯૬. ૨૯૭. ૨૯૮. ૨૯૯. ૩૦૦. ૩૦૧. ૩૦૨. ૩૦૩. ૩૦૪. ૩૦૫. ૩૦૬. ૩૦૭. ૩૦૮. ૩૦૯. ૩૧૦. ૩૧૧. ૩૧૨. ૩૧૩. ૩૧૪. ૩૧૫. ૩૧૬. ૩૧૭. ૩૧૮. ૩૧૯. ૩૨૦. ૩૨૧. ૩૨૨. ૩૨૩. ૩૨૪. ૩૨૫. ૩૨૬. ૩૨૭. ૩૨૮. ૩૨૯. ૩૩૦. ૩૩૧. ૩૩૨. ૩૩૩. ૩૩૪. ૩૩૫. ૩૩૬. ૩૩૭. ૩૩૮. ૩૩૯. ૩૪૦. ૩૪૧. ૩૪૨. ૩૪૩. ૩૪૪. ૩૪૫. ૩૪૬. ૩૪૭. ૩૪૮. ૩૪૯. ૩૫૦. ૩૫૧. ૩૫૨. ૩૫૩. ૩૫૪. ૩૫૫. ૩૫૬. ૩૫૭. ૩૫૮. ૩૫૯. ૩૬૦. ૩૬૧. ૩૬૨. ૩૬૩. ૩૬૪. ૩૬૫. ૩૬૬. ૩૬૭. ૩૬૮. ૩૬૯. ૩૭૦. ૩૭૧. ૩૭૨. ૩૭૩. ૩૭૪. ૩૭૫. ૩૭૬. ૩૭૭. ૩૭૮. ૩૭૯. ૩૮૦. ૩૮૧. ૩૮૨. ૩૮૩. ૩૮૪. ૩૮૫. ૩૮૬. ૩૮૭. ૩૮૮. ૩૮૯. ૩૯૦. ૩૯૧. ૩૯૨. ૩૯૩. ૩૯૪. ૩૯૫. ૩૯૬. ૩૯૭. ૩૯૮. ૩૯૯. ૪૦૦. ૪૦૧. ૪૦૨. ૪૦૩. ૪૦૪. ૪૦૫. ૪૦૬. ૪૦૭. ૪૦૮. ૪૦૯. ૪૧૦. ૪૧૧. ૪૧૨. ૪૧૩. ૪૧૪. ૪૧૫. ૪૧૬. ૪૧૭. ૪૧૮. ૪૧૯. ૪૨૦. ૪૨૧. ૪૨૨. ૪૨૩. ૪૨૪. ૪૨૫. ૪૨૬. ૪૨૭. ૪૨૮. ૪૨૯. ૪૩૦. ૪૩૧. ૪૩૨. ૪૩૩. ૪૩૪. ૪૩૫. ૪૩૬. ૪૩૭. ૪૩૮. ૪૩૯. ૪૪૦. ૪૪૧. ૪૪૨. ૪૪૩. ૪૪૪. ૪૪૫. ૪૪૬. ૪૪૭. ૪૪૮. ૪૪૯. ૪૫૦. ૪૫૧. ૪૫૨. ૪૫૩. ૪૫૪. ૪૫૫. ૪૫૬. ૪૫૭. ૪૫૮. ૪૫૯. ૪૬૦. ૪૬૧. ૪૬૨. ૪૬૩. ૪૬૪. ૪૬૫. ૪૬૬. ૪૬૭. ૪૬૮. ૪૬૯. ૪૭૦. ૪૭૧. ૪૭૨. ૪૭૩. ૪૭૪. ૪૭૫. ૪૭૬. ૪૭૭. ૪૭૮. ૪૭૯. ૪૮૦. ૪૮૧. ૪૮૨. ૪૮૩. ૪૮૪. ૪૮૫. ૪૮૬. ૪૮૭. ૪૮૮. ૪૮૯. ૪૯૦. ૪૯૧. ૪૯૨. ૪૯૩. ૪૯૪. ૪૯૫. ૪૯૬. ૪૯૭. ૪૯૮. ૪૯૯. ૫૦૦. ૫૦૧. ૫૦૨. ૫૦૩. ૫૦૪. ૫૦૫. ૫૦૬. ૫૦૭. ૫૦૮. ૫૦૯. ૫૧૦. ૫૧૧. ૫૧૨. ૫૧૩. ૫૧૪. ૫૧૫. ૫૧૬. ૫૧૭. ૫૧૮. ૫૧૯. ૫૨૦. ૫૨૧. ૫૨૨. ૫૨૩. ૫૨૪. ૫૨૫. ૫૨૬. ૫૨૭. ૫૨૮. ૫૨૯. ૫૩૦. ૫૩૧. ૫૩૨. ૫૩૩.

[illegible][illegible]

8. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 2574. 2575. 2576. 2577. 2578. 2579. 2580. 2581. 2582. 2583. 2584. 2585. 2586. 2587. 2588. 2589. 2590. 2591. 2592. 2593. 2594. 2595. 2596. 2597. 2598. 2599. 2600. 2601. 2602. 2603. 2604. 2605. 2606. 2607. 2608. 2609. 2610. 2611. 2612. 2613. 2614. 2615. 2616. 2617. 2618. 2619. 2620. 2621. 26

✠ શૂન્યજીવન માટે ધન ઉપાર્જન કરવું આવશ્યક છે. આજીવિકા માટે ધન પ્રાપ્તિનિવારણ ઉપચયન કરવું અને વિવેકપૂર્ણ ઉપયોગ કરવો.

✠ બચવાન માણસ પાસેથી તેના પ્રારબ્ધ મુશ્કેલી મેળવેલા પ્રામાણિક ધન માંગે છે, નહીં કે અસાધ્ય અને અપ્રામાણિક માંગે ઉપાર્જન કરવું દ્રવ્ય લોકો તેને અર્પણ કરે.

✠ તૃપ્તિથી પીડાતો માનવી નહીં જાયો, પણ મરતું જાંતું પાણી નહીં પીએ. તેની જ રીતે સમગ્રદુષ્ટિ આત્મા સંસારનાં દુઃખો સંહન કરશે પણ અનીતિથી ધન ઉપાર્જન નહીં કરે.

માનવી

✠ પશુ અને માનવમાં માત્ર ફરક આટલો જ છે. ઢંડના બચથી પ્રેરિત થઈને કાચો કરે તે પશુ અને કર્તવ્ય પ્રેરણાથી પ્રેરિત થઈને કામ કરે તે માનવ.

✠ બીજાને ગળડતો લેઈને પોતે સંલાળીને આલે તે જ્ઞાની. પોતે એક વાર ગળડ્યા પછી બીજી વાર સંલાળીને આલે તે અતુલવી અને પોતે વારંવાર ગળડવા છતાં ઉન્મત્ત બનીને આલે તે અજ્ઞાની છે.

ઉદારતા

✠ ગરીબની જેમ ધનિક ઉદાર બની જાય તો દુનિયામાં કોઈ ગરીબ રહે જ નહિ.

૪૪ આપ આવીને લાન કે પાકે માલગુ મળે. જગ
માલગુની ભુદ્ધિને કેવેયે રી, જેથી મદદ મળવડે. જગને
જગને દુઃખ પામે રી, આપ બધા મળે જગલનક રાવડા.
આપે દોરી જાય કે

૪૫ આજુ દશાયે તેવી જ બાન 'પર્યાવરણ' જે. જગલન
મામ કાયે તેવી ભુદ્ધિને 'પર્યાવરણ' જે. જગલનક રી
મેલ્યા દોરીને પિત્ત રી. જોલ પાપ મળે. જગલનક રી
મળે તેવી આપને પિત્ત રી.

૪૬ જાએને આપને, જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
દશવાળી મળિને જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જો, જેમ. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જગલનક રી.

૪૭ જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.

૪૮ જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.
જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી. જગલનક રી.

✠ સંસારમાં જે પ્રકારની મનઃવૃત્તિ હોય છે — શ્યામ વૃત્તિ અને શિંહવૃત્તિ. કવચને ફેડી લાકડી મારે તે. તે લાકડીને કચડે છે, પણ લાકડી મરનારને કચડતું નથી. પરંતુ જિંદગી તેને મારનારને જ બનમ કરી નાખે છે. તે શુનિમારને મારી નાખે છે. એવી જ રીતે જાનીઓ ક્રોધ કરનાર ઉપર, હુબ્બ દેનાર ઉપર ગુસ્સો કરતા નથી પણ કામતા, કામા, દયા અને પ્રેમથી વ્યક્તિમાં રહેલા ક્રોધનો જ અથવા હુશ્ચિંતાનો જ નાશ કરી નાખે છે. જ્યારે શ્યામવૃત્તિવાળા પાપને નહીં પણ વ્યક્તિને મારી નાખે છે.

✠ સંસારનું હાર્દ મન છે. તીવામાં તેલ હોય તો જ તે પ્રકાશ આપે છે. માણસનો બહારનો સંસાર નહીં પરંતુ અંદરનો સંસાર તેનું હવન બગાડે છે.

✠ પારકી આશાઓ હવન હવવું તેમાં પરાધીનતા છે. આશાના બંધનમાં બંધાયેલ માનવી મુક્ત થવા ઘણાં તરફડિયાં મારે છે, પણ તેમાંથી મુક્ત થવાનું નથી, બિલટો વધારે બંધનથી મજબૂત થાય છે.

✠ મનુષ્યની અંદર કેટલાંય તોક્ષનો, ભયંકર ત્રિચારો ચાલતા હોય છે, જો એ બહાર આવે તો કોડીના થઈ જાય છે.

✠ શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ તીર્થસ્થાને માનવીનું મન પવિત્ર જઈએ. તમે જ્યારે પણ તીર્થયાત્રાએ જાવ ત્યારે મન

પવિત્ર કરીને જાણે જેથી તમારા મનમાં અગ્રવાનની સાથા પ્રતિનિધિ ત્રિશાઈ મહે, મન મેલુ' દોડે ના પ્રતિનિધિ નહીં પડે.

૭૬ મહાન યુદ્ધ શસ્ત્રિ આપત કદે છે તેની સાથાના દાણા. મનની પવિત્રતામાં અગ્રવાન છે, કેઈ મન નહીં મળી. મનની પવિત્રતાથી અંધમન ગણ મન જાણે.

૭૭ મનની વાચનાએ પૂજા જ કામ કરે છે. મન અશ્વિનને પાત્ર તે નવાએ છે. મન હૃદય તથા અગ્રવાન કરવાનો છે. મન પાપાનું મુગ લુપ્ત છે. મન પાપ કરતાં મન છે. જે મનને સાધે તે સર્વને સાધે.

૭૮ અથા મધી મન લુપ્ત નહીં. મન તથા મધી. મન રિધિ કરે નહીં. તમે મનને જેમ જેમ રચાવો, તેમ તેમ તે હૃદય કરે. મન મુગ અંદર મન. તેમ કરતા તેમ સામજીને પીંચે પીંચે પદમ, તમા. પિત્તલને એટલું, આમ કરવાથી મન શાત કરી કરે.

૭૯ મન કયાદે શાક છે. પવિત્ર છે. પવિત્ર છે. મન મુગ છે, પદાર્થ અદારના કરે તેમ જુએ અથા પદે તે પદ અત્મ આ-અત્મના. તે. આ ન ક ક છે. પદ એ મન છે. અત્મ એમ તે. અત્મ કલ હૃદય એમ કલ. અત્મ હૃદય. અત્મ અત્મ એમ છે.

૮૦ મન દોડે. મન પદ મન. મન. મન છે. મન કયાદે છે. દોડે છે. અત્મની રીતે છે. અત્મની રીતે છે.

કરી શકે તે નથી. તેથી જુદિવારી છે. જુદિનો અર્થ મરણ નહોતો, પણ હૃદયને પવિત્ર કરવાનું જાણવા નથી.

❖ જીભાર માણસને જીવાની પણ મરણ થતી હોય અને જિવા થવાની તેની શક્તિ બનતી થઈ જાય છે, તે રીતે મનમાં ચિન્તાજાત આવે છે ત્યારે છવને જીવા કરવાની મરણ થતી નથી, પાપ કરવાની તુલિ જ પાપ થઈ જાય છે. જ્યારે જાતી સિધ્ધિ આવે છે ત્યારે પ્રામાણિકતા અને શાન્તતા પ્રાપ્ત કરે છે.

❖ યડિયાળને સાવી આપવામાં ન આવે તો તે જીવ પડી જાય છે. તે રીતે મનને પણ તે સદ્વિશ્વાસથી સાવી આપવામાં ન આવે તો તે જાંઘ પડી જાય છે.

અપરિગ્રહ

❖ દર્પણ સર્વ વસ્તુનો પરિચય કરે છે પણ કોઈનો સંગ્રહ કરતું નથી, પરિચય કયા બાદ તુરત જ નિર્મળ થઈ જાય છે, એવી જ રીતે મનમાં પરિચય સર્વનો કરી પણ સંગ્રહ કોઈનો ન કરવો.

❖ જે ધનનો સંગ્રહ કરતા નથી તે જ છવનમાં પરમ આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે, આત્માના આનંદમાં મસ્ત રહી શકે છે.

❖ નહીં દાની છે, આથી તે નિર્મળ છે; જ્યારે સાગર પરિગ્રહી છે, સંગ્રહખોર છે, કંજૂસ છે; આથી તે ખારો છે.

બાવના

૩૬ બાવના વિના બજન બાવનું નથી, બજન વિના
પરમાત્મા થઈ થતા નથી જ્યારે મારક બાવનારો મને
તે ત્યારે બજન બાવે કે બજન બાવે કેમકે કાઠાવાન
મને મિત્ર બાવે અને પરમાત્માની પ્રાપ્ત માર્ગ જાય કે

૩૭ માર્યાદ પરમાત્માએ જણાવ્યું હતી કે માર્ગે, માર્ગ
કરી જે પ્રાપ્ત થયું કે માર્ગના દુષ્ટાના કલ્યાણ બને
બાવનું કલ્પે, એમને પરમાત્મા જનવાનો મિત્રના જાણના
દીપ્તિ, એમનામાં જનવાના કલ્પે કેમકે પરમાત્મા જનવા
દેવાની કાવના કરી બાવનું, પરમાત્મા જનવાની
દેવાના દેવાની મોર્મને, જનવા કાવનાનો, માર્ગના કલ્પ
ના કલ્પે જ, માર્ગ માર્ગ

૩૮ માર્ગના માર્ગે બાવના કલ્પના કલ્પને કેમકે કેમકે
માર્ગના, માર્ગના કલ્પના, માર્ગના, માર્ગના માર્ગના
કલ્પના, માર્ગના માર્ગના, માર્ગના કેમકે કેમકે કેમકે
માર્ગના, માર્ગના માર્ગના માર્ગના માર્ગના

૩૯ માર્ગના માર્ગના માર્ગના માર્ગના માર્ગના
માર્ગના માર્ગના માર્ગના માર્ગના માર્ગના
માર્ગના માર્ગના માર્ગના માર્ગના માર્ગના

પ્રેમ

✧ પ્રેમનો અર્થો અર્થ અમરનો. હિંસ છે પણ હિંસા
કેવળ વિચાર જોવા હિંસ છે. જોવામાં એ કોઈ જીવવાની
શક્તિ નથી હિંસા એ પ્રેમ નથી મેલવતો પણ પડતો
મેલવે છે.

✧ પ્રેમની બાબત અગિયારે પણ શંકા કરી દે છે અને
પરચર જેવા અન્યના મેવાને પણ પીગાળી દે છે; માટે
પ્રેમની બાબત શીખો. પ્રેમના પ્રત્યાશથી તટવારો પણ
તૂટી જાય છે. તૂટેલાં હૃદય જોડાઈ જાય છે.

✧ જોના પ્રત્યે આપણને પ્રેમ છે તેની સેવા કરવામાં
જરા પણ કંટાળો આવતો નથી, તેના ઉપર ઉપકારની
લાગણી પણ થતી નથી, તેના બદલો લેવાની ઇચ્છા થતી
નથી અને સ્વાર્થ પણ પેળાતો નથી. ગમે તેટલી સેવા
હોય તો પણ પ્રેમથી જ થાય છે.

✧ સર્વ જીવો કર્મવશ છે. અપરાધી પણ કર્મવશ છે.
તમારામાં બુદ્ધિ અને શક્તિ હોય તો અપરાધીને પ્રેમ-
ભાવથી સમજાવીને યોગ્ય માર્ગે લાવો, પણ જો તેમ કરતાં
અપરાધી ન સુધરે તો પણ તેના પ્રત્યે તિરસ્કાર ન કરશો.

પરમાત્મા

✧ વિષયમાંથી મનને મુક્ત કરીને પરમાત્મામાં
વાળવાનું છે. આપણે પ્રવાસી છીએ માટે અહીંના પ્રવાસમાં
જેટલું ભેગું થાય તેટલું ભાથું ભેગું કરી લેવાનું છે.

અનુભવ

૩૬ સંગ્રામના અવધી બાગીને પદમાનભાનુ રમણ ૩૬ ને અભય રટી શકે છે

૩૬ વીરિક-શાસ્ત્રીમાં ૩૬૫ છે, ' ' કેલ' માન-મ કાચ 'ના મિદુપર્વત દાનમાં બાગી છે અથવા રામજી પૂર્ણિમે દાનમ. બાગી છે અને બીજી ગાગુલ કેમેક ન. જ્યને અભયદાન આપે, આ રંગમાં અભયદાન ન મિદુ છે ' અ. અમરે, વિષયુ કાગવાને સુધિગિરને કરેલા છે. અમર, અવર્ન દયા અને કીરો પમર છે દયા પમરુ કુળ છે '

૩૬ જગતના પ્રાણીમાયને મદયુને અપ કોલ છે તથા છે અકાળ ન મદયુ' કોલ અને દુ.ખ ન કોલ છે કોલ છે કેલ' ખલુ જગને આરોગ નાલી, દુ.ખ હોલે, નલી જગને અભયદાન કેવાથી જેને નિશ્ચય થાય છે અભયદાન કે 'નાદુ' દાન છે

૩૭

અનુભવ

૩૭ કો અદાન છે કિ ૪૫ જે છે તે છે કાચને અનુભવ ૩૭ તો કાચે દરિદારન દરે ન અદ કદુ દરે ન કદીત છે, પેલરન દરે ન કાચ કે અ.જ.૩૫ દરે ન, ૩૭૫૫ આગા છે, ૩૭૫૫ દરે ન ૩૭૫૫ કદે ન જે પલ છે અદની કદીત પદિ અદ કદીત ૩૭૫૫ કદી અદ કદી અદ અને કદી ૩૭ અનુભવ અ કદી છે કદીત ન કદીત છે

મૃત્યુ

✠ મરણ ત્યારે આવે છે, ત્યારે એાગિંતું જ આવે છે. તે પ્રથમથી તમને પણ કે સમાચાર નથી મોકલાવે કે હું આવું છું. તમે ગમે તેવા કાર્યમાં હોશો તો પણ મરણ તો આવશે જ.

✠ આખીગે જિંદગી ધર્મ કર્મો દ્વાય અને મરણ વળતે તે ચંદ્ર, ને સમાધિ ન દેકે તો તે જીવન હારી લાય છે. દુર્ગતિમાં આવ્યો લાય છે. સમાધિ-મરણ સંકુતું નથી. જીવનભર તેની તાલીમ લીધી હોય તો જ મરણ વળતે સમાધિ આવે છે, સમતા આવે છે.

✠ નદીના વેગની જેમ દરરોજ આયુષ્ય જોડું થાય છે. જરા આંખો ઉઘાડીને જુઓ, આગળ ચમવીરનો લાય છે. આ મૃત્યુએ ઘણા રાજા અને ધનવાનોના કોળિયા કરી લીધા છે, તો તમારી તો શી વાત ?

✠ તમે ગમે તેવા ધનવાન હોશો, ગમે તેવા પદ પર હોશો તો ય મરણ તો તમને છોડવાનું જ નથી. રાજા અને રંક સૌનો મરણનો માર્ગ તો એક જ છે. પણ મરણ મરણમાં તફાવત છે. જેનું મરણ સમાધિમય થાય તે જ સદ્ગતિએ જાય છે અને જે હાયવોય કરતાં મરે છે, તે દુર્ગતિ પામે છે.

જગૃતિ

✠ માલિક જાગતો હોય તો કદી ચોર આવતા નથી. આત્માન્ત જાગૃતિ હોય તો દુર્ગુણો આવી શકતા નથી.

निंदा

જુદા જુદા વીલગાની નિંદા સાંભળી ગમે તે અચોક્કસ
કે, નિંદા સાંભળવામાં પાપ છે નિંદા આત્માનો અસાધ્ય
રોગ છે. તે આઘ્યા પાત્ર કાઢવો મુશ્કેલ છે, માટે
નિંદાનો આત્મામાં પ્રવેશ થવા દેવો નહીં.

ଅନ୍ଧିତା

३३ निम्न.अ. जायसी अमिग कदवाभा. आये तो जायना
अवायान कुपी पड़ोयाही है है, बेटे है है, पदमात्मा
अन.पी है है

૩૬ જે દિવસે આપણે જન્મ્યા તોજે તે જ દિવસથી
જીવનનાં યાત્રા શરૂ થઈ કે મોટા દિવસોમાં જે યાત્રા
શરૂ થઈ જાયે મોટે જે યાત્રા પૂર્ણ થાય તે પહેલાં—
આંખ બંધ રાખ જે પહેલાં જન્મણે જીવનમાં પ્રવેશ
કરવાનું કે મોટે જાગૃત થઈને જીવનમાં પ્રવેશન કરે.
કવિત જન્મ કે રાજ—પીરામનની યાત્રા છે.

विनय

[illegible]

પુણ્ય

❖ આપણા હાથે જે કામો કરીએ તેનાં ફાયદા તે સમજવું કે આપણે અસ્વાચ્છ વસ્તુઓ કરીએ અને જે આપણા હાથે ઉચ્ચત્વના કામો થતા હોય તે સમજવું કે આપણે ઉચ્ચત્વના પર ચઢીએ છીએ.

❖ પુણ્યોદયથી માનવબળ મળ્યો છે અને સુખસંપત્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે. પરંતુ ઘણા લોકો સુખ-પ્રવાહમાં પડીને પુણ્યને ભૂલી જાય છે,

❖ ખેડ-છોકરાં, દાસ-દાસીઓનો પરિવાર પુણ્યથી મળ્યો છે પણ પાપ તે કરાવે છે. ઘણા મોટા પુણ્યોદયથી માનવ-જન્મ મળે છે.

❖ જે વ્યક્તિ ઉપકારીના ઉપકાર કામ પતી ગયા પછી તુરત જ ભૂલી જાય છે તે પશુ કરતાં પણ નીચી ગણાય છે, કેમ કે ફત્તરાને રોટલાનો એક ટુકડો નાખ્યો તો પણ તે તમને વફાદાર રહેશે, સહાય કરશે.

❖ સંસારમાં જે પ્રકારની વ્યક્તિ હોય છે : એક, માણસ દુનિયામાં આવીને પોતાનું સર્વસ્વ લૂંટાવીને જાય છે. અને બીજો દુનિયામાંથી સર્વસ્વ લૂંટીને જાય છે અને ધર્મ કર્યા વગર સંસારમાંથી લૂંટાઈને જાય છે. બીજો સંસારમાં ધર્મ કરીને પોતાના કર્તવ્યનું પાલન કરીને પુણ્ય લૂંટીને જાય છે.

જીવનનો અશ્વિનિદય

પ્રશંસા

જુઝ ક્યાં પ્રશંસાને પચાવવાની શક્તિ ન હોય ત્યાં
પતન આવશે. આયુર્વેદમાં અપ્રમાદ જગતમાં જીવન કરેલું
નૈરાશિય, વિવાદ-શૂન્યતા નહીં જાતની નેરાશિય માત્ર
કોઈએ બુદ્ધિશીલોની સાથે આવવાનું કદમ્બ નેરાશિય

જુઝ કોઈની મરતી નહીં કરનાર મનમાં વિશ્વાસ
પર કોણુ કામનાર પ્રશંસાને કામનાર નથી પ્રશંસા
આસન્ન જનતા નહીં ન પાતાન. કામનાર નેરાશિય
કોઈ એક પચાવતા નહીં તે ન આવનાર પદ ૩

જુઝ

જુઝ બીજાનું નામ નેમ વિચારે કે જે બધું જાણે
આપે. ૧ ૧ ૧ કદી નહીં ૧ ૧ ૧ કદી જાણે ૧ ૧
કદી અને કદી કદી ૧ તે બધું જે અજાણ નહીં
જુઝ બે અજાણી કદી જે અજાણી કદી કદી
કદી પ્રશંસા જે અજાણી કદી કદી કદી કદી
કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી
કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી
કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી

જુઝ

જુઝ કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી
કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી કદી

કેળવણી

✖ જે નિયમસૂચક વિદ્યા છે તે જ શાળી વિદ્યા છે. જે વિદ્યાર્થી વિનયતા ન બતાવે એની વિદ્યા શા કામની? વિનયવિદ્યાથી તે અવિદ્યા છે.

✖ કેળવણી કીધી હોય પરંતુ મનના સંકલ્પ-વિકલ્પ ફર થાય નહીં, ઉન્માદગ્રસ્ત બન્યાય નહીં, સદાચારમાં પ્રવૃત્ત થયાય નહીં અને જીવનમાં સત્ય-શાંતિ સ્થપાય નહીં તો એ કેળવણીના અર્થ નથી.

✖ માયા-મમતાનું જોર ઘટે, રાગ-દ્વેષ ઓછા થાય, સંકલ્પ અને આત્મા સ્થિર થાય, સદાચાર અને નીતિ-મય જીવન જીવાય તે માટે કેળવણી જરૂરી છે.

✖ જાણુમાંથી નીકળેલો કીરો સાવ સામાન્ય હોય છે. તેને કારીગર ઘાટ આવે છે ને તેજ વધારે છે, પછી તેની કિંમત વધે છે. તેવી રીતે પ્રથમ વ્યક્તિ સામાન્ય કક્ષામાં હોય છે અને તેને જેમ જેમ કેળવણીના સંસ્કાર આપવામાં આવે તેમ તેમ માણસ આગળ આવે છે, પ્રગતિ કરે છે.

સમતા

✖ આપણે જીવનને સુધારવા માટે સમતા રાખવાની છે, ક્રોધથી કોઈ સુધરશે નહીં, માટે તમારા આત્માને સતત સમતામાં રાખવાનો છે.

ચાળી

૪૪ જે તમારા પિંતનમાં રહે તે જ બદામ આવશે.
અર્થિ ત્રાસવા ઉપરથી જ બેગાખાઈ બાધ છે કે તેનું
આશય્ય કેવું છે ?

૪૫ કુવાના કાંઈ ઉપર રહેલા કદવું અથવા પણ કોઈથી
અમાઈને બાધ પડે છે તે કીને આ હુકમમાં પણ શાખ
કપી દોશથી મંજૂર પડે છે.

મહાવીર

૪૬ અમારો મહાવીર બાધ થઈ કપી થાય તપરમ.
કર્મ જે સદન ના થઈ મારે તે સદન રહે. અમાર
અપના પાળી જે પ્રાપ્ત મારે તેનો દુષ્ટાંત મારે અમાર
અપનાની કાવનાથી રહે.

૪૭ અમારે દેશનિક મારે પાળ કરે તે રહે તે રહે
અમારને કેદમાં રાખે તે પાળે કે રહે. અમાર
તેથી દુષ્ટાંત, અમારે છે, અમારે અમારને અમારે રહે
દુષ્ટાંત, કોઈપણ રહે તે રહેને અમારે અમારે અમારે
મારે રહે.

મહાવીર

૪૮ અમારે દેશનિક મારે પાળ કરે તે રહે તે રહે
તેથી દુષ્ટાંત, અમારે છે, અમારે અમારને અમારે રહે

નીતિ-અનીતિ

✠ નીતિથી અને ઉપાસન કરે તો સમૃદ્ધિ મેકરે
જનીને આવશે.

✠ દોષ કંપનીમાં નુકસાન થવાનું છે એવી જો ખબર
પડી જાય તો અતુર માણસ પોતાના ઘેર પાછા જેવી
લે છે અને નુકસાનમાંથી બચી જાય છે. તેવી જ રીતે
અતુર માણસ સમગ્ર જીવન કે અનીતિથી આત્માને ભયંકર
નુકસાન થશે તો તે નુકસાન થાય તે પહેલાં, આત્માના
ઘેર પાપના વેપારમાંથી જેવી લે છે, ભયંકર પાપથી
હઠી થતા આત્માને બચાવી લે છે.

સંતોષ

✠ પોતાના જીવન પૂરતું મેળવવા પ્રયાસ કરનારને
કાળાં બજાર કરવાં પડતાં નથી. દીનતા, દીનતા કે
યાચના તેને કરવી પડતી નથી.

✠ બંગલાને સુંદર કહેનારને લોભી ન માનતા,
ઝૂંપડાને ભવ્ય કહેનારને સંતોષી ન માનતા, પણ જે
બંગલા અને ઝૂંપડાનો ભેદ ભૂલી જઈને અસંતોષને
ખરાબ ને સંતોષને સારો ગણે તે જ સંતોષી.

વિવેક

✠ નેપોલિયન ઘણો મોટો વીર હતો પણ તેણે સત્તાને
લીધે લાખો લોકોનું લોહી વહેવડાવ્યું. શું ઇતિહાસ તેને
બક્ષિસ દેશે ?

❖ કામભોગની લાલચા ઝેર કરતાં પણ વધુ ભયંકર છે, કેમકે ઝેર ખાવામાં આવે ત્યારે જ અચર કરે છે. બ્યારે કામભોગ તો તેના સ્મરણ માત્રથી જ મારે છે. વિવેક તો સ્મરણ કરતાં જ મારે છે. ઝેરથી એક ભવ મરતું પડે છે, પણ વિવેકભોગથી તો અનેક ભવો મરતું પડે છે. મારે વિવેકભોગ ત્યાગ કરો.

વિચાર

❖ વડના નાના સરખા બીજમાં જેમ મહાવૃક્ષ છુપાયેલું છે તેમ માનવીના એક નાના સરખા વિચારમાં મહાન કાર્ય છુપાયેલું હોય છે.

❖ ઘરમાં પંજો હોય એને ત્રણ પાંજો હોય છે. તેને કનેક્શન ન આપીએ તો એમના એમ નિષ્ક્રિય રહે છે. કનેક્શન આપી સ્વચ પાડો તો જ તે ચાલે. તેવી જ રીતે આત્માને ત્રણ પાંજો છે : સમ્યક્ જ્ઞાન, સમ્યક્ દર્શન અને સમ્યક્ ચરિત્ર. એનામાં વિચારનું કનેક્શન નથી એટલે આત્મામાં દુર્ગંધ મારે છે. એક વાર વિચારની સાથે કનેક્શન લગાવી સ્વચ પાડો તો આત્મામાંથી દુર્ગંધ, ગરમી, હુશુણુ જતા રહે છે અને અપૂર્વ ઠંડક મળે છે.

મારી આત્માની પ્રાર્થના છે કે મારી મુશ્કા ક્યારેય પૂરી ન થાય, મારી મુશ્કા જ પૂરી થાય.

✠ જ્યાં પરિણામની પરિવ્રતના હોય ત્યાં પરમાત્માનો વાસ થાય છે. જ્યાં પરિણામમાં અપરિવ્રતના હોય ત્યાં સાંસારનો વાસ થાય છે.

✠ કૃતિ, શુભચાન અને કીર્તનથી જિનેશ્વરનું દર્શન કરવું.

✠ પ્રભુની પૂજા સકામ ભાવથી નહીં પણ નિષ્કામ ભાવનાથી કરવી જોઈએ, નિષ્કલંક બનવું જોઈએ. જે કંઈ મળે છે તે દેવકૃપાથી જ મળે છે.

કીર્તન

✠ અનાદિકાળથી છલ નર્તકીની જેમ નાચે છે અને સાંસારમાં ભટકે છે. પરંતુ જો 'નર્તકી' શબ્દને ઊંધો કરવામાં આવે તો તે શબ્દ 'કીર્તન' બની જાય છે.

તપ

✠ ધર્મમાં જે ચિરંતન હોય છે, તે જ સંકલ્પ કરે છે તે કૃષ્ણ છે. તપ વગર કોઈ જ સંકલ્પ કૃષ્ણતો નથી. તપ એટલે ઇન્દ્રિયોનો નિગ્રહ. ઇન્દ્રિયોને સાંસારમાંથી ખેંચીને પરમાત્મા તરફ વાળવી તે જ તપ છે.

પરમાત્મા

જીવનના આધારી દરેક વાત માટે મારા મન માટે
પરમાત્માનું અવલોકન જેવું છે પરમાત્માનું અવલોકન
આ સમયમાં મનની જે છે.

જીવનના નામે આત્માના પરમાત્માને મન દેવા આ
અપારે માટે આત્માના આધારી આત્માના પરમાત્માને મન દેવા જે
મનના દુર્ગતી વાત માટે મનમાનના કારણે મન દેવા જે
દુર્ગતીના કારણે છે, પરમાત્માના અવલોકનને આત્મા
દેવા, તે તેને મનની જે આત્માના અવલોકનને આત્મા
વાત છે, તે અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના પરમાત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા

જીવનના આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા

જીવનના આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા

જીવનના આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા
આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્માના અવલોકનને આત્મા

❖ આત્મા, આત્માની જાંઘર દેવા દરવાજી ખાતે થાય છે. પરમાત્મા તરફથી જ, તે આત્માની દેખાતો તરીકે પણ માનવજિયેથી, આત્માના તેની અનુકૂળિ થાય છે.

❖ પરમાત્માનું અનુકૂળન મર્યાદા છે. મુદ્દમાં તે એક વાળન મરતું પડે છે ત્યારે પરમાત્માના આસનની અવગણના દરવાજી અનેક વાળન મરતું પડે છે.

સદ્ગુણ

❖ સમ્યક્ દષ્ટિ આત્મા સૂપડા જેવા હોય છે. સૂપડા જેમ સારી સારી વસ્તુને રાખી અસાર ફેંકી દે છે તેમ સમ્યક્ દષ્ટિ આત્મા હુથોથા બાકાર ફેંકી દે છે અને સદ્ગુણો સાચવે છે. ત્યારે મિથ્યા દષ્ટિ આત્મા આજીવી જેવા હોય છે. જેમ લોટ આળતી વેળા સારી વસ્તુ લોટનો ત્યાગ કરે છે તેમ મિથ્યા દષ્ટિ આત્મા અવગુણને ગ્રહણ કરે છે અને સદ્ગુણોને ત્યાગે છે.

પારકી આશા

❖ આપણે કોઈને આપવાની ધરણ રાખવી, લેવાની વૃત્તિ કદી પણ ન કરવી. પોતાની મહેનતનું જ ખાવું. પીણની આશા રાખનાર સદા નિરાશ થાય છે. પારકી આશા છોડી દઈ પોતાની મહેનત પર જે જીવે છે તે જ સ્વતંત્ર છે. પારકી આશા રાખનાર તેનો શુભામ છે,

ସୂଚ୍ୟ

୧୫ ନାମ ଦିଅଁ କି ଧର୍ମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅବନୀର ୧୫
ଅବନୀର, ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର-ଅବନୀର ଓ
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର

୧୬ ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର

୧୭ ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର

୧୮ ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର
ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର ଅବନୀର

તેને સત્ય જ માને. પણ અચાનકથી કોઈનાર મહત્ત્વ સત્ય માની જાય તો પણ હોંકો તેને અસત્ય જ માને છે.

✠ જે જીવન સત્યથી દૂર છે તે જીવનમાં કોઈ સુગંધ નથી.

✠ સત્યની ઉપાસના માટે જીવનમાત્રમાં આત્મ-શ્રદ્ધાની માદક આત્મ સાવરની જરૂરિયાત રહે છે.

✠ જીવનમાં સત્ય અનેક સ્વરૂપે પ્રગટ થતું હોય છે. આથી કોઈ એક જ દર્શનને સત્ય માની લેવાની વાત ક્યારેક ભ્રમમાં પરિણમે છે. સત્યના માર્ગી માટે આત્મશ્રદ્ધા અને સ્વયં નિયંત્રણ બંને અનિવાર્ય છે. જો કે આમ છતાં સત્યનું દર્શન હંમેશાં સ્વાનુભવ દ્વારા પ્રગટે છે. એટલે જ્યાં સુધી સત્ય મેળવવાની સાહસવૃત્તિ જાગે નહિ ત્યાં સુધી કેવળ માહિતી પૂરતી નથી.

✠ સત્યની ઉપાસનાથી વ્યક્તિ પરમાત્મા સુધી પહોંચી શકે છે. સત્યની ઉપાસનાથી વિકારી વાસનાનો નાશ થાય છે. સત્યની ઉપાસનાથી જીવનમાં સદાચાર આવે છે, જીવનમાં સંયમની સુવાસ આવે છે. એક વખત સત્યને સ્વીકાર્યા પછી તેની પાછળ જીવન સમર્પણ કરવું જોઈએ, જેથી જીવનમાં પૂર્ણતા પ્રાપ્ત થાય.

✠ આજે આપણી કમનસીબી છે કે હોંકો અસત્યમાં જેટલો વિશ્વાસ રાખે છે તેટલો સત્યમાં રાખતા નથી. હકીકતમાં સંસાર નિરપેક્ષ છે. અપેક્ષાઓ તો આપણે

અંશાય પાનેથી જાળીએ પીએ અને તે કમળી નથી મરતી
મિથ્યા દુઃખી શરૂએ પીએ. જેમ કે જુમાએલે મન કે
આગમિય શાએલી હંમાફત, આપણા અમ્ય પાત્રક હેત
પણ દુઃખનું આમ આપણા નથી

જુદુ માન્ય એ પ્રતિષ્ઠિત અનેક જીવન સ્વયં સમાપ
ભલી કરે. માન્ય અને પ્રિય બસમ નથી, અને એક જ
મિથ્યાની કે માન્ય કે એકને સમાપાવી પીએલી કાંબલ
જાન્યપણ કે અને કાંઈ રહે તે તેને જાન્ય આપણ કરે,
માન્ય રહે, ને પ્રિય નથી એક તે જાન્ય આપણ આપે
કરે.

જુદુ માન્યને હોઈ સામર્થ્યકરતા નહીં, નહીં કે જે
જીવિતમ બીજા પાસેથી કીંકરણ સર્વે પાસે, એ સર્વને
પ્રિય અને અનુભવ સમાપ આપેલ કે સર્વ સર્વેમાન્ય એ
માન્ય એ જ આપણ કે આપણીમા. એક કે સર્વ
પરમાર્થકરતા ન, સર્વ પરમાર્થ કે

જુદુ સમાપકરતા હોઈ સર્વ સર્વે કે અને આપે એ
માન્ય હોઈ એક સર્વે સર્વે પાસે પાસે સર્વે સર્વે
પ્રિય કે

જુદુ માન્યને, અનુભવ કે સર્વ : એ જ સર્વ પીએ,
નહીં આપે પીએ સર્વે સર્વે સર્વે સર્વે સર્વે

અનુભવ

જુદુ સમાપકરતા એક જ સર્વે સર્વે સર્વે સર્વે
સર્વે સર્વે સર્વે સર્વે સર્વે સર્વે

✠ જેમ, નદીમાં પડે આગે છે ત્યારે પાણી વિનાશનો બંધ ઠોરી જાય છે. આમ સમય જ્ઞાનમાં આત્મ અધિકારથી અસ્તિત્વ સુધી પહોંચી શકે છે.

✠ કેઈ પણ રૂમ જુએ જ મુંદર કરાઈએ, અર્થ કારીગીરીથી બરપૂર હોય, અને કેઈ મિત્ર આવી જાય ત્યારે અધિકાર હોય; તો મિત્ર આ બધાની પ્રશંસા કેવી રીતે કરશે ? એવી જ રીતે આત્મારૂપી રૂમમાં - અવનના અધિકાર હોય તો કશું જ દેખાય નહીં.

પ્રતિક્રમણ

✠ પ્રતિક્રમણ એટલે પાપથી પાછા હટવું. સર્વથા હોયને દૂર કરવા પાંચ સમય રાખ્યા છે. પાંચવાર હોયને પશ્ચાત્તાપરૂપી પાણીથી ધોવામાં આવે તો લાગેલા દોષો ધોવાઈ જાય છે. દિવસે લાગેલા દોષોને યાદ કરીને, રાત્રે લાગેલા દોષોને સવારે ધોઈ નાખવા. કદાચ કોઈ બાકી રહી જાય તો છેવટે પંદર દિવસે, ચાર માસે અને અંતે એક વર્ષે દોષોને દૂર કરવા જ જોઈએ.

બ્રહ્મચર્ય

✠ સિનેમાઓ, અશ્લીલ ચિત્રો, અશ્લીલ વાંચન, આ બધી યુવાનોના સદાચાર ને નૈતિક બ્રહ્મચર્યનો નાશ કરનારી વસ્તુઓ છે. બ્રહ્મચર્યની આજના યુવાનોને ખૂબ જ જરૂરી છે. બ્રહ્મચર્યના પાલનથી દૈવી શક્તિ પ્રગટે છે. મહાન કાર્યો કરવાની શક્તિ પ્રગટે છે, મહાન બને છે.

041741

॥ पर पदार्थों पर राज न होया तब ही आत्माना के वाच्य पदार्थ है नेना पर राज होया तब ही केना पर राज राजधानी है नेनी ॥ पर आत्मा राज राजनी नहीं।

ॐ शुभपातना लक्ष्मिदाता, परेशा कर्माया शुभाभा भवि
 मायने शुभपात कर्माय है अन्त गेने का क्वार भवने, लक्ष्मी,
 गेने कर्माय है शुभाभाया कर्माया लक्ष्मिदाता भवि अन्त
 कर्मायाया कर्मायाया भवने कर्मायाया है

[illegible]

॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ श्री गणेशाय नमः ॥
 ॥ श्री गणेशाय नमः ॥

1. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 2. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 3. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 4. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 5. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 6. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 7. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 8. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 9. 在 1945 年 10 月 1 日以前，
 10. 在 1945 年 10 月 1 日以前，

✠ આત્માને ક્યાંય કરવા માટે સીધીમા સુધી શ્રમ કરના પડે છે, ન્યાર જાત નિશામ પ્રાપ્ત થાય છે.

✠ કાલિદાસ એવરે આત્માના ક્યાનમાં એવું કીંદ શયું કે આ શરીર, કાયાનું પણ આપણને જાન રહે નથી. શરીર ઉપરથી મનને બાંધી રહીને આત્મામાં સ્થિર કરી દેવું. તે કરવાથી પરમાત્મ-દશા પ્રાપ્ત થાય છે. પછી આત્મામાં પ્રકાશ પ્રગટે છે, અજ્ઞાન દૂર થાય છે તે જાન પ્રગટે છે.

✠ ગંદા કપડાં કે ગંદું શરીર જોટવું હુઃખ આપનાં નથી તેથી વધુ હુઃખ મલિન આત્મા આપે છે. મલિનતા ગળે ત્યારે પ્રાપ્ત થયેલ સાધનસામગ્રી કાર્યરત બને છે અને આત્મા સુખ-શાંતિનો અનુભવ કરી શકે છે, અને માટે આત્માને લાગેલી કર્મરૂપી ગંદકી દૂર કરવા પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

✠ નાનામાં નાની વસ્તુની પણ ઘણી કિંમત હોય છે અને તે ઘણાં લયંકર પરિણામો પણ લાવે છે. નાનામાં નાની અગ્નિની કણી આખા ગામને બાળીને રાખમાં ફેરવી દે છે. નૌકાને નાનામાં નાનું છિદ્ર હુબાડી દે છે. નાના એવા બીજમાંથી વડ બને છે, તેમ આત્મામાં પડેલો નાનકડો ગુણ ઘણા ગુણોને લાવનાર બને છે.

✠ આત્મા આનંદસ્વરૂપ છે. જેમ પાણી નિર્મળ છે પણ તેમાં સેવાળ વગેરે કચરો હોવાથી તે ગંદ થાય છે,

❖ માણસ વર્તમાનના વિચાર કરે છે પણ બળિયદાનને વિચાર કરતો નથી. બળદાનને દેખતો નથી. પણ વર્તમાનમાં તે બળિયદાન વિચાર આવી જાય તો આત્મામાં તુરંત જ સ્થિરતા આવી જાય છે. પાપ વિચારના નાશ થઈ જાય છે.

❖ જ્યારે આત્માને શાંતિ અનુભવ થાય છે ત્યારે સર્વ પ્રકારના દુઃખો શાંત થઈ જાય છે અને ત્યારે આત્મામાં આનંદના કુવારા છૂટે છે. આત્મા શાંતો થોગી બની જાય છે.

❖ જિનશાસન પામેલા આત્માનું સમગ્ર દર્શન નિર્મળ બને અને તે મોક્ષ પ્રાપ્ત કરે.

❖ પરમાત્માને આપણે વફાદાર બન્યા નથી. પરમાત્માને પ્રસન્ન કરી આત્માને જાગૃત કરવાનો પ્રયત્ન કરવો.

❖ શરીર તરફ લક્ષ્ય છે પણ આત્મા તરફ જરાપણ લક્ષ્ય નથી. શરીર પરમઆત્મા સુધી પહોંચવાનું સાધન છે. સાધ્ય નથી. શરીરને વળગી રહેવાનું નથી, આત્માને વળગી રહેવાનું છે.

❖ આત્મા ના કહે તે કામ ન કરો. આત્માને દબાવી દબાવે કહેલું કામ 'ભૂલ' બને છે, ત્યાં સમાધિ નથી આવતી.

સાદાચાર

જે 'હિકેવિ નમુદાર' નામના એક પદ નામના
ને આવડે તેને નો પાપી પલ પદનામાં બની આવ
ને હરેક નમુદાર નમુદારી લોકોના અનાદિ કમ નમુદાર
પલ નામ પામે છે

જે જુવાનો ક્યારે કે નમુદારના અપે છે ત્યારે
પાપી આવે છે એ પલ એક દેશ છે નમુદાર નમુદાર
નમુદાર છે છે ત્યારે એક એક માત્ર દેશ આવે છે
આમાં અનુદાર નો આવે આવે એક નમુદાર એક

જે આપો નમુદાર પદનામાં એક નમુદાર
નામ નમુદાર ત્યારે એક નમુદાર એક નમુદાર
નામે એ નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર

જે એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર
એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર
એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર

જે એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર
એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર
એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર

જે એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર
એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર
એક નમુદાર એક નમુદાર એક નમુદાર

કે તે બધા પણ તમારાથી નિવરી ન થઈ ગયા કે? બલ્કે તમે તે હોવા, પરંતુ તે તમે સંન્યતા માર્ગમાં હો. ભક્તિમાં લીન હો, નિર્દોષ અને પવિત્ર હો તો તમારે ત્યાં પણ પાંદો નહીં થાય.

✠ માતા-પિતા અને સાત્તા યુરુના કરી પણ દોષ જોવા નહીં. જે યુરુના દોષ જુઓ કે તે નીચ છે. આ દોષ જોવા એ મહાપાપ છે.

✠ માનવનો જેટલો સમય ખૂરાં કાર્યો કરવામાં જાય છે તેનાથી અડધો સમય તે સારાં કાર્યો કરવામાં જાય તો પોતાનું અને પરનું ઘણું કલ્યાણ કરી શકે છે.

✠ પ્રથમ તરતા શીખીને જ તરવા જાણે, નહીં તર તમે હૂળશો ને ખીજાને પણ હૂળાડશો. એવી જ રીતે પ્રથમ પોતે સુધરીને જ ખીજાને સુધારવા જાણે, નહીં તર તમે બગડશો ને ખીજાને ય બગાડશો.

✠ તમારી બહેન, દીકરી પર કુદૃષ્ટિ કરે તો ગમતું નથી, લાલખીળા થઈ જાય છે; તો તમારો પર પર કુદૃષ્ટિ કરવાનો અધિકાર નથી.

✠ ચોરીમાં ચાર ફેરા ફરતી વખતે પરમાત્માનું સ્મરણ કરવું ને વિચારવું કે ‘હું આ ચાર ફેરાથી સંસારના ચાર ગતિરૂપે ફેરાનો નાશ કરું છું. હવે આ સ્ત્રીને ધર્મમય સુંદર સદાચારનું પાલન કરાવીશ અને અમારાં આળકોને ધર્મમાર્ગે વળીશ.’

આમને પિયતના નેરે કિયતિ ને જામે નીચે પડાવડે
 તેમનું પાન આપ છે. તેમનામાં અભિમાનની કાળજી
 થઈ હોય છે. હું કંઈક છું—જેવું જાને છે :
 તેથી જ તેમનું પાન આપ છે. જગતના વિરહદાર મને
 જે શીખતામાં આવાર નેજારની ગુણના ન હોય તે
 શીખતાઈ નહીં. જે પાતની અકલ્યાણના પદોપદો
 ઉપચાર ન કરે, પાતાના ઉપનમાં સદાચાર ન હોય.
 ઉપનમાં થયે પદી કંઈચાપ છે.

✠ પાંચતમેન એક આપવા આવે તારે તમે કે
 લઈ લો પણ તેમાંથી એક મૂમ થઈ ગયો હોય તે
 ખાલી કવર શા કામનું? તેવી જ રીતે આત્માના શું
 ગધા ગાયજ થઈ ગયા હોય, ઉપનમાં સદાચાર જે
 ટોઈ વસ્તુ જ ન રહી હોય તે ઉપન ભલેને ગમે તેટલું
 સરસ હોય પણ તે શું કામનું? આજે આપણી પા
 આવી જ સ્થિતિ છે. શરીર સાચવીએ છીએ પણ
 કીમતી છે, તે આત્માને જરાપણ સાચવતા નથી.

✠ પાપકર્મ કરતા પહેલાં તેનાં કટુ પરિણામોનો વિચાર
 કરવો જોઈએ. જે વ્યક્તિ કટુ પરિણામોનો વિચાર કરે
 છે તે કદી પણ પાપ કરવું પસંદ કરશે નહીં.

✠ સેવા પણ જો પોતાનો સ્વાર્થ સાધવા થતી હોય
 લોકહિતની પ્રવૃત્તિ જે પોતાની વાસના સંતોષવા
 થતી હોય, તે તે પ્રવૃત્તિ નીચ અને હુદ્દ છે. જેઓ

✱ દુઃખની બાજુ પડે જે વાતોએ કરશે તેને
કરના જરૂર પડે એવાં બાંધે. બાંધનાથી કરેલાં સત્કર્મો
કદી નિષ્ફળ જવા નથી.

✱ જે જીવનને દુઃખવાળા જાણે છે તે ખુદ જ દુઃખ
જાણે છે. અદેખાઈ પડે જે જીવનને હતાકા પાડવા કોશિશ
કરે તે ખુદ નતાકા પડે છે.

✱ માનવી જીવનને દુઃખાવવા માયાજાદુ રચે છે. તે
રચવી સોંપેલી છે પણ ઉકેલવી મુશ્કેલ છે. જેમ કોશિશો
પોતાની જનાંવેલી વસ્ત્રમાં જ દુઃખાય છે તેમ માનવી પણ
પોતાની માયાની રમતમાં દુઃખાય છે અને સદાને માટે
નાશને નોતરે છે. માટે કપટથી દૂર રહેવું.

✱ વિવેકપૂર્વકનો સ્નેહ હૃદયમાં વિસંવાદી તત્ત્વો
વચ્ચે પણ પ્રેમભર્યા સદ્ભાવ સર્જે છે. સ્નેહ કરવામાં
વિવેક પણ હોવો જોઈએ. વિવેક વિનાનો સ્નેહ ભયંકર
છે, દારુણ છે. આજો દિવસ સ્નેહીની પાછળ દુર્યા કરીએ
તો તે વિવેક વગરનો સ્નેહ પ્રથમ આનંદ આપીને પછી
માનવીને પાછો પાડે છે.

✱ વડીલો પ્રત્યે નાનાઓ પૂજ્યભાવ રાખે અને વડીલો
નાના પ્રત્યે સમભાવ રાખે તો આજે તેમનામાં જે
ધિક્કારવૃત્તિ આવે છે તે નાબૂદ થઈ જાય.

✱ જે વ્યક્તિ પુત્રપ્રાપ્તિ માટે જિંદગીમાં એક જ
વાર કામ-વિષયક સેવન કરે તો વસ્તીનો વધારો ન થાય,

આપદેશન ન કરાવવું' એટલે પાંચે મદદાન થાય પાંચને
પદ પદ બદલાવું, જેમિયામ બને મદાપુરવડામાં થાય છે

જે મળે લક્ષ્યોપાયાં મર ન પ્રજાપ્રમાણે થાય છે
તે જ છેકરે જાતના પદોના નામે મા' બદલાવેને
મદાપુરવડા થાય મા' માનવીના પદના કામ થાય મા' મા

જે પાંચમાં નામદાર ની જેમ બધા પદોના પદોને
જેમ દેવનગરીમાં છે તેમ જાતના પદોના કામ થાય
તે જ છેકરે થાય થાય થાય થાય થાય થાય થાય થાય

જે પાંચમાં નામદાર ની જેમ બધા પદોના પદોને
જેમ દેવનગરીમાં છે તેમ જાતના પદોના કામ થાય
તે જ છેકરે થાય થાય થાય થાય થાય થાય થાય થાય

જે પાંચમાં નામદાર ની જેમ બધા પદોના પદોને
જેમ દેવનગરીમાં છે તેમ જાતના પદોના કામ થાય
તે જ છેકરે થાય થાય થાય થાય થાય થાય થાય થાય

જે પાંચમાં નામદાર ની જેમ બધા પદોના પદોને
જેમ દેવનગરીમાં છે તેમ જાતના પદોના કામ થાય
તે જ છેકરે થાય થાય થાય થાય થાય થાય થાય થાય

✠ મૈત્રીજાનથી સંસાર સુખથી બને છે. મૈત્રી એ ધર્મમંત્રની સામના છે. તેને કોઈ બંધન નથી. પ્રેમનો જાગ દોષ ત્યાં બંધન ન હોય, પ્રેમનો અજાગ દોષ ત્યાં જ બંધન હોય છે.

સંતવાણી

✠ ત્યાં શરીર ઉપરના રોગોને દૂર કરે છે તેવી જ રીતે જગવાનની વાણી, સંતાના શબ્દો આત્મામાં પડેક વિષય-કપાળોટ્ટી રોગોને દૂર કરે છે.

યુવાની

✠ આત્મહત્યાનું પ્રમાણ મોટી કે નાની ઉંમરના પ્રમાણમાં યુવાનવયમાં વધારે છે. કેમ કે આજની યુવાન પેઢીમાં નથી દિલ, નથી દિમાગ, નથી સંયમ કે સમજની કોઈ દૃષ્ટિ નથી અને સંસ્કાર પણ મજ્યા નથી. આવા યુવાનો દીન ન હોય તો જ આશ્ચર્ય.

આહાર

✠ આહારની પવિત્રતાથી વિચારની પવિત્રતા આવે છે.

મોક્ષ

✠ મુક્તિ પહેલાં મૃત્યુથી નિર્ભય થવું જોઈએ. આ શરીરની મમતા ત્યાગ્યા વિના મૃત્યુનો ભય જતો નથી. પ્રથમ મૃત્યુથી અભય બનો પછી જ મોક્ષની વાત કરો.

भीन

[illegible]

44

2011

(Faint handwritten notes)

44

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

1. 1949年10月1日，中华人民共和国成立，标志着中国历史进入了一个新的纪元。

મોહ

✠ શબ્દસા લયંકર છે. એમાં કુમારિણી મોટા મોટા માનુષો અનેક કરી એક છે. જે શરીરની મુદરતાને લુપ્ત છે પણ ગુણ તરફ તેની દ્રષ્ટિ હિંતી નથી. પોતાને પ્રિય લાગે તેની યાગે તેવી બહુ તે માફ કરે છે. પરંતુ અન્યની સોંકેજ બહુ તે માફ કરી શકના નથી.

અશાંતિ

✠ જીવનમાં ઊભી થયેલી અશાંતિથી અનેક પ્રકારના રાગો ઉત્પન્ન થાય છે. માનસિક તનાવ, દળાવ રહે છે અને તેને લીધે લયંકર બીમારીઓ આવે છે. મન ઉપર માનસિક દળાવ આવવાથી જલડપ્રેશર અને ચિંતાઓથી હિમરેજ થાય છે.

માનવતા

✠ જે ગરીબ હોવા છતાં પોતાના એક રોટલામાંથી અડધો ભાગ ભૂખ્યા પડોશીને આપીને ખાય છે તે જ માનવ છે, તેમાં માનવતા છે. પણ પોતાના હાથમાં જે રોટલા હોવા છતાં ભૂખ્યાને આપતો નથી અને ગરીબને ચૂસે છે તે દાનવ છે.

માર્થના

જુદા માર્થનાં બગવાનની પાસે અંગાઠાથી પૂજ્યા માટે
માર્થના કલ્પનાની જે, ક્યારે તમે તો અમારો લીધો અ
જનાવવા, અંગાઠાની પૃથ્વી કલ્પના માટે બગવાનની પાસે
માર્થના કલ્પના જે, માર્થના કલ્પો મળે એ, અંગાઠાની પૃથ્વી
તો મળ્યાની જ તે અમારો મનાવ્યા માટે માર્થના
કલ્પો મેળવે

મુન્યાપાર

જુદા મુન્યાપારે મેળાની રંગના રંગે તે જાણેકે દેવ તે
ગોપાલી તે જાણેકે દેવ, ક્યારે કોઈ બચાવે તે જાણેકે
અને કોઈ દેવ તે જાણેકે દેવ તે જાણેકે દેવ તે
દેવ તે જાણેકે જાણેકે દેવ તે જાણેકે દેવ તે

મુન્યાપાર

જુદા મુન્યાપારે મેળાની રંગના રંગે તે જાણેકે દેવ તે
ગોપાલી તે જાણેકે દેવ, ક્યારે કોઈ બચાવે તે જાણેકે

મુન્યાપાર

જુદા મુન્યાપારે મેળાની રંગના રંગે તે જાણેકે દેવ તે
ગોપાલી તે જાણેકે દેવ, ક્યારે કોઈ બચાવે તે જાણેકે

હુર્મત

✠ હુર્મતનો જેની પાસેથી શિયા તે છે, જેના મુદાપથી આગળ વધે છે, તેની જ સામે થાય છે અને તેનો જ નાશ કરવા ઇચ્છે છે.

ભોજન

✠ ધર્મભોજન એટલે સ.કૃં-લૂણું જે ખાવા મળે તે આસક્તિરહિત ખાઈ લેવું. પણ આસક્તિરહિત મનને ગમતું ભોજન લાલચથી ખાય તો તે પાપભોજન બને જાય.

ઈચ્છા

✠ માનવીની ઈચ્છા ભયંકર છે. સર્વ સમુદ્રોતું પાણી જાય તો પણ વૃષા શાંત થાય નહીં. જગતનું સર્વ અન્ન ખાઈ જાય તો પણ ઈચ્છા તો ભૂખી જ રહે અને સંસારનો સર્વ ગૈલવ કદાચ મળે તો પણ ઈચ્છાને તો ગરીબ જ રહે છે. માટે ઈચ્છાને પૂરી કરવાનો એ જ ઉપાય છે-સંતોષ.

જ્ઞાન

✠ ક્રોધ યમરાજ છે. વૃણ્ણા ગૈતરણી નદી છે. વિદ્યા કામધેનુ ગાય છે. સંતોષ નંદનવન છે. લોભ નરક છે. ચિંતા રાક્ષસી છે. કામના વિષવેલ છે.

વિવેક

જે અવનની યાત્રા ધારાની યાત્રામાં ને વિવેક કરાવે
આવે નો યાત્રા અટકી જશે. આપણે યાત્રા કરવું
પડે. માટે અવન અવનમાં વિવેક શાખવો. વિવેક અટકે
સાથે-નવનાનો કોઈ કદીને સાથેને અનુસરવું

જે

અટકે

જે કોઈપણ મિત્રનું ધારામાં ધારું જળા બહાર છે,
પરિભ્રમણ વૃક્ષ ત્યારે જ રજા આવે છે જ્યારે જંગલમાં
અટકાવું જંગલ વિશ્વાસ છે

જે

રહે

જે જ્યાં જ સારથી, જંગલમાં જંગલમાં રહે છે તેમ રહેશે
જંગલમાં રહેશે જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે
જ્યાં જંગલમાં રહે છે જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે
જ્યાં જંગલમાં રહે છે જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે
જ્યાં જંગલમાં રહે છે જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે

જે

રહેશે

જે જ્યાં જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે
જ્યાં જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે
જ્યાં જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે
જ્યાં જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે
જ્યાં જંગલમાં રહે છે જ્યાં રહેશે જંગલમાં રહે છે

જે

અનાશક્તિ

✠ જ્યારે વિનાશના બળા મારેલા બહારના છે, તે બળા મારેલા અપભ્રાણી ક્રિયા વિના દૂર થશે. માટે જો આસક્તિ અને કં મેના માટે દુઃખની પરંપરા સર્જાય છે.

દશા

✠ વ્યક્તિ પરમાત્મદશાની જાને કહે છે પણ પોતાની દશાને તો તે વિચાર કર્યો પણ કરતા નથી કે મારી સ્થિતિ કેવી છે? પોતાની દશા સુધારી પછી પરમાત્મ-દશાને વિચાર કરવો.

અધ્યાત્મ

✠ હવે એમ કરો, પ્રભુલક્ષિત, જ્ઞાન, ધ્યાન વગેરે અધ્યાત્મમાં મનને લગાડીને એવો રમ ઉત્પન્ન કરો કે જોઈ તમે જ્યારે પ્રભુલક્ષિત, જ્ઞાન, ધ્યાન વગેરે કરતા હો ત્યારે સંસાર પ્રતિકૂળ લાગે. જ્યારે સંસાર પ્રતિકૂળ લાગવા માડશે ત્યારે મન સંસારમાં જશે નહીં અને અધ્યાત્મમાં જોડાશે અને પછી અધ્યાત્મનો આનંદ તમે માણી શકશો.

ભલાઈ

✠ માણસોને જો કામ લેતાં આવડે તો ખરાબ પણ સારો બની જાય છે માટે સર્વ જગાએ સમભાવથી કાર્ય કરવું.

၁၂၁

જુદા યોગ એટલે મન, વચન અને કાયાને વિષય કરી
 દેવો, તે પાડી આત્માના વ્યવર્તન તાલીમ જવું ને મન,
 વચનના સંસ્કરણો આપે તોય વચનને ૧૧ યોગ આત્મારક્ષક
 કહે છે ॥

44

29304

[illegible]

204

[illegible]

22-23-24

28. 2017-18-29
 29. 2017-18-30
 30. 2017-18-31

કોઈ

✱ કોઈને ભાવંકર આંખો નહીં હો. તેના અપર્યાયી ડગલ અપરિચિત બને છે. જીવન જીવેલો બનીને પ્રકાશ આપવાને બદલે જાણ્યા બની અજ્ઞાન અને અંધકાર આપે છે.

કંઈ

✱ મોટાભાગે માણસ બીજાની ચડતીને સહન કરી શકતો નથી અને ઘણી કંઈ કરે છે. બીજાની ચડતી દેખીને મનમાં બળે છે. તેને નબળો પાડવા, તેની પ્રગતિને અટકાવવા અનેક પ્રયાસો કરે છે. આ મોટી ભૂલ ગણાય.

પ્રાયશ્ચિત્ત

✱ માથે દુઃખ આવી પડે ત્યારે રડો નહીં, એ કાયરતાનું કામ છે. તમારે રડવું છે તો તમારી થયેલી ભૂલોને રડો, થયેલાં પાપોનાં પ્રાયશ્ચિત્ત માટે લગવાનું આગળ એવા રડો કે પછી કોઈ પણ દિવસ રડવું ન પડે.

ઉપકાર

✱ જો મનુષ્ય અધિકારને પ્રાપ્ત કરીને પછી ઉપકાર નથી કરતો તેને અધિકારોમાંથી કાઢી નાખો અને તેને ડબલ કરો તો અધિકાર એ ધિક્કાર બની જાય છે.

છવત્તો આગ્રહ

આગ્રહાનિ

જુદ માનવ કયાદે માનવ મળી દાનવ અને ડે નયદે
 એ ધર્મને બદલે ધનનુ, માનને બદલે મર્યાદા,
 વિશાળને બદલે વિલાસનુ અને ગમલાને બદલે મમલાનુ
 શાન્તાનુ અને સ્વામી કહે ડે.

જુદ

જુગજુગ

જુદ મરુજમિયા બધાજ તરફે પડતો દેવક તે મળે
 આપણને કમ દેવો દેવક હે કે વાકે પાદે કે બધે,
 આગળ જાને જોએ તે પાદે, મરુજ મળે, તે
 આ મરુજમા, મરુજ કમદેવતા કહે કહે, કેવળ
 કહે જા મેં જા મેં જા મેં જા મેં જા મેં જા મેં જા મેં જા
 દેવક મળે, બધા જા મળે જા મળે કહે, મળે

જુદ

દેવકે દેવક

જુદ કે જા મળે, જુદ કે જા મળે, જુદ કે જા મળે
 જા મળે, જુદ કે જા મળે, જુદ કે જા મળે, જુદ કે જા મળે
 જા મળે, જુદ કે જા મળે, જુદ કે જા મળે, જુદ કે જા મળે
 જા મળે, જુદ કે જા મળે, જુદ કે જા મળે, જુદ કે જા મળે

જુદ

કોને

✠ કોને જાણે જ્યાંકર જાંજળ કર્યો છે. તેના સ્પર્શથી જીવન અવિચલ બને છે. જીવન જ્યોતિ બનીને પ્રકાશ આપવાને ઘડી જવાળા બની અજ્ઞાન અને અંધાર આપે છે.

ઈર્ષ્યા

✠ મોટાભાઈ માણસ બીજાની ચડતીને સડન કરી શકતો નથી અને ઘણી ઈર્ષ્યા કરે છે. બીજાની ચડતી દેખીને મનમાં બળે છે. તેને નબળો પાડવા તેની પ્રગતિને અટકાવવા અનેક પ્રયાસો કરે છે. આ મોટી ભૂલ ગણાય.

પ્રાયશ્ચિત્ત

✠ માથે હુઝળ આવી પડે ત્યારે રડો નહીં, એ કાયરતાનું કામ છે. તમારે રડવું છે તો તમારી થયેલી ભૂલોને રડો, થયેલાં પાપોનાં પ્રાયશ્ચિત્ત માટે ભગવાન આગળ એવા રડો કે પછી કોઈ પણ દિવસ રડવું ન પડે.

ઉપકાર

✠ જો મનુષ્ય અધિકારને પ્રાપ્ત કરીને પછી ઉપકાર નથી કરતો તેને અધિકારોમાંથી કાઢી નાખો અને તેને હબલ કરો તો અધિકાર એ ધિક્કાર બની જાય છે.

અધોગતિ

૨૨ માનવ જ્યારે માનવ મટી દાનવ બને છે ત્યારે
એ ધર્મને બદલે ધનનું, સંતને બદલે સંપત્તિનું,
વિરાગને બદલે વિલાસનું અને સ્વમતાને બદલે મમતાનું
સન્માન અને સ્વાગત કરે છે,

મૃગજળ

૨૩ મરુભૂમિમાં ભંયકર તડકો પડતો હોય તે વખતે
આપણને જામ થતો હોય છે કે સામે પાણી છે. આપણે
આગળ જઈને જોઈએ તો પાણી મળતું નથી, તેમ
આ સંસારમાં માણસ અર્થપ્રાપ્તિ માટે ઘણા પ્રયત્ન
કરે છે. જેમ જેમ જોનો લાભ થતો જાય તેમ તેમ
લોભ વધતો જાય છે, એને તૃપ્તિ થતી નથી.

સાચો સમજુ

૨૪ જે આ જીવનાં મુખ દબાવે છે તે કૂર છે, જે
પરહોઠનાં મુખ દબાવે છે તે મજૂર છે અને જે આત્મા
બંને પરમાત્માને દબાવે તે સાચો મુર છે અને તે જ
માનો સમજુ છે.

અભિમાન

✧ અભિમાન આંતરંગીજનને લાંચી દે છે. અભિમાનના કારણે નવા નવા હુરમતો બાળા થાય છે.

અહિંસા

✧ જીવનની સર્વોચ્ચ મુશિકા અહિંસા છે અને અહિંસામાં સમર્પણની બાવના જ મુખ્ય છે. સમર્પણ વિનાની અહિંસા નિર્યંક બને છે, સત્યથી, અહિંસાથી આંતરચેતના વ્તગૃત થાય છે ને તેથી જીવન દયામય બને છે.

જીવ

✧ રેસમાં ઘોડો ઘણો દોડે છે, શ્રમ ઘણો કરે છે ને જીતે છે, ત્યારે ઇનામ તો તેના માલિકને મળે છે ને ઘોડાને તો ચણા જ મળે છે. તેવી જ રીતે, જીવરામ-ભાઈ પ્રાપ્તિ માટે જૂબ દોડે પરંતુ તેનો લાભ તો ઇન્દ્રિયો લઈ જાય છે.

એકાંત

✧ એકાંત ભયંકર છે. એકાંતમાં પાપના વિચાર આવે છે. માટે જ્યાં સુધી શોગ્યતા ન આવે ત્યાં સુધી એકાંત ન સેવવું. એકાંતમાં માણસનું પતન થાય છે. આથી સાધુઓએ સમુદાયમાં શાનીઓની નિષ્ઠામાં રહેવું.

પાપ

❖ આપણને જે કંઈ સુસ્તીગત, પ્રતિકૂળતા આવે છે તે પાપના ઉદયથી જ આવે છે. તે સિવાય દુઃખ આવે જ નહિ. માટે આવેલી તકલીફને સમજાવે સહન કરી લેવી. જ્યારે પાપનો અંત આવે છે ત્યારે આપોઆપ અનુકૂળતા આવી જાય છે.

સુખ-દુઃખ

❖ કોઈના પણ દિવસો બધા જ સરખા જતા નથી. કોઈ વાર દુઃખ આવે તો કોઈ વાર સુખ માટે સુખમાં હર્ષ ન કરવો ને દુઃખમાં શોક ન કરવો. સમજાવે દુઃખને સહન કરવાથી અવશ્ય દુઃખનો અંત આવે છે ને સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.

વિચાર

❖ વિચારની શક્તિ ઘણી છે. વિચાર જ જગત નિર્માણ અને નાશ કરી શકે છે. સ્વીકાર, તિરસ્કાર અને નિર્માણ મર્વ પ્રથમ અનુભવના વિચારમાં જ જન્મ લે છે. ભૂત-કાળના વિચારોને અનુકૂળ થવાવાળી કાણુ તે વર્તમાન છે અને વિચારોના ગળાંમાં જન્મ લેતાવાળે સમય તે અવિષ્ય છે. તમારા જેવા વિચારો હશે તેવું જ વર્તન કરી શકો.

પ્રેમ

✠ નાટકમાં રામ અને રાવણ બનનારા ઘટે છે પણ નાટક પૂરું થયા પછી એ રાખના નથી. બંને સાથે પ્રેમથી જ રહે છે. એવી જ રીતે આપણે પણ કદાચ કોઈની સાથે નકરાર થઈ જાય તો થોડી વાર પછી ભૂલી જઈને પ્રેમથી વર્તવું.

ભોગ

✠ આપના મોંમાં બેઠેલો દેડેલો વિચાર છે કે ઓહો કેવી મુલાયમ ગાદી બેસવા માટે મળી છે ! તેને બળર નથી કે આ ગાદી થોડી વાર પછી શૂળી બની જશે. એવી જ રીતે મનુષ્યનું જીવન પણ મૃત્યુના મૂળમાં પડેલું છે, તે માનવ ભોગમાં મુગ્ધ માની લે છે. ભોગ એ રોગની શરૂઆત છે.

ધરણી

✠ ધરણીઓ અને વૃષ્ટાઓને કારણે જીવ સંસારમાં રણડે છે. ધરણી અને વૃષ્ટા જીવનમાં વધારવી કે ઘટાડવી તે પોતાના હાથની વાત છે. ધરણીઓ જેટલી વધારા તેટલો સંસાર ઘટે છે. આ જ સુધી કોઈની પણ ધરણીઓ સંતુષ્ટ થઈ નથી તો પછી શા માટે ખોટી ધરણીઓને વળગી રહેવું ?

વિવેક

✽ સ્વપ્નમાં પાણી ભરીને સળગાવવામાં આવે તો તે સળગશે નહીં, પરંતુ તેમાં કેદોસીન ભરીને સળગાવવામાં આવશે તો જરૂર પ્રજ્વલિત થશે. તેવી જ રીતે જે આત્મામાં વિવેક નથી તેમને જમે તેટલો ઉપદેશ આપવામાં આવે તો પણ બોધ થતો નથી. વિવેકવાન આત્મા એક જ શબ્દના ઉપદેશથી બોધ થઈ જાય છે.

આત્મજ્ઞાની

✽ લોહચુંબકની પાસે લોહું અને સોનું-રૂપું રાખવામાં આવે તો તે માત્ર લોહાને જ ખેંચશે. એવી જ રીતે જોતિક પદાર્થોનું આકર્ષણ એવા આત્માને જ પાતાના તરફ ખેંચે છે જે લોહાની જેમ સાવ આમાન્ય મનુષ્ય છે, વિવેક અને આત્મજ્ઞાની ઉચ્ચ સૂચકા પર પહોંચેલા આત્માએને વિષયોરૂપી ચુંબક નથી ખેંચી શકતું.

સ્ત્રી

✽ સ્ત્રીમાં જુદા કમ ને દૈય પ્રચલ્ન છે. સ્ત્રી મોહ, મમતા, લોભ વગેરેને જરૂરી આધીન થઈ જાય છે. સ્ત્રીનો ઉન્નમ ધર્મ છે પતિવ્રતાપણું. પતિની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તન કરવું. સ્ત્રીને જ્ઞાન કરતાં ભક્તિ જમે છે.

મન

✧ ઘડીર બંદે પ્રેમનું દિવ્ય, બંદું, આરામ કરતું દિવ્ય; પણ મનની પ્રાપ્તિ નો સતત આતુ જ દિવ્ય છે. એક દાણુ પણ ચોખ્ખા વિના ભરેલા દિવ્ય, ભય, લોભ આદિની દોડમાં મન રત રહે છે. મન વ્યાં મુખી સ્થિર નહીં થાય ત્યાં મુખી સાગી પ્રાપ્તિ મળવાની નથી, માટે મન ઉપર કાળૂ મેળવવો, ને જેલે હત્યું મૃત્યુ તેલે આપું જગત હત્યું.

આચરણ

✧ તમારામાં આચરણ હશે તેમ જ ઉપદેશની અસર પડશે. એક લાપણુકારે મોટી સલામાં અહિંસા પર ભેરદાર પ્રવચન આપ્યું. ખિસ્સામાંથી પરસેવો લૂછવા રૂમાલ કાઢતાં સાથે ઈંડાં નીકળ્યાં ને સલામાં હાહાકાર મચી ગયો. આવા લાપણુકારથી લોકો પર ખરાબ અસર થાય છે.

ધર્મ

✧ જે ધર્મમાં અહિંસા, સંયમ અને તપ નથી તે ધર્મ નકામો છે. જેમાં સત્ય નથી તે ધર્મ કોઈ કામને નથી. ધર્મ તો માનવના અંતઃકરણને શુદ્ધ કરે છે.

